

Onderwerp Voortgangsrapportage 2013-II

Steller Marjon de Bie, Jaap Lesman

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 7687 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk BD 13.3881326

Datum - 3 OKT 2013 Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Inleiding

In onze voorjaarsbrief 2013 hebben we u geïnformeerd over de actuele financiële positie, de vooruitzichten van onze gemeente en de mogelijke keuzes voor de Begroting 2014. In onze schets van het financieel perspectief van de gemeente Groningen en het overzicht van dekkingsmogelijkheden hebben we rekening gehouden met aanvullende knelpunten en dekkingsmogelijkheden in 2013.

Na de voorjaarsbrief 2013 is dit het eerstvolgende moment waarop we u informeren over de actuele financiële positie. In deze brief informeren wij u over de realisatie van de begroting 2013 en de prognose van het resultaat 2013. Wij geven een toelichting op het verwachte financiële resultaat, de besteedbaarheid ervan en de verwachte afwijkingen in de uitvoering van beleid. Hierbij leggen we de verbinding met de bij de voorjaarsbrief geschetste financiële positie over 2013.

In tegenstelling tot andere jaren is deze tweede voortgangsrapportage de laatste van het boekjaar en daarmee een belangrijk (sturings-)moment voor uw raad. In deze rapportage zijn de verwachtingen inzake de bezuinigingen en de ontwikkelingen in de grondexploitaties die tot dusver bekend zijn, meegenomen.

We zullen straks bij de gemeenterekening, ten behoeve van de beoordeling van de voorspelbaarheid van ons (financiële) resultaat, de werkelijke realisatie vergelijken met de resultaten in deze rapportage.

Naast onze brief is de bijlage Bedrijfsvoering opgenomen. In deze bijlage wordt inzicht gegeven in het verloop van de post onvoorzien, de personele inzet en externe inhuur. Daarnaast wordt gerapporteerd over de geconstateerde onrechtmatigheden en de afwijkingen in de voortgang van IC-

plannen. Ook geven wij inzicht in de actuele stand van zaken met betrekking tot de nog niet afgehandelde aanbevelingen van zowel de rekenkamercommissie als de accountant en het overzicht van de slot- en nacalculaties.

Het verwachte nadeel bedraagt 2,5 miljoen euro

De belangrijkste onderdelen van het verwachte resultaat zijn:

- algemene uitkering 0,5 miljoen nadeel;
- niet halen bezuinigingen 5,1 miljoen nadeel
- mediation Groningen-Tynaarlo 2,5 miljoen nadeel;
- vrijval als gevolg van aanvullende bezuinigingen 2013 9,6 miljoen voordeel;
- exploitatielasten Suikerunie 1,6 miljoen nadeel;
- stimuleringsfonds volkshuisvesting 0,6 voordeel;
- financieringsfunctie 2,9 miljoen voordeel;
- vrijval extra beleid 1,0 miljoen voordeel;
- nadeel Attero 0,8 miljoen nadeel;
- uitvoering wet BUIG 2,3 miljoen voordeel;
- parkeren 1,6 miljoen nadeel;
- bouwleges 3,2 miljoen nadeel;
- project Grondig, milieubeheer 0,7 miljoen voordeel;
- inkomensvoorziening bbz 0,5 miljoen nadeel;
- iederz, exploitatie en subsidie 0,7 miljoen nadeel;
- actualisering bestemmingsplannen 0,4 miljoen nadeel;
- uitvoering wet kinderopvang 0,4 miljoen nadeel;
- resultaat bedrijfsafval 0,5 miljoen nadeel;
- overige afwijkingen 1,8 miljoen nadeel.

We verwachten op dit moment een nadeel van 2,5 miljoen euro.

In de eerste voortgangsrapportage hebben we een verwacht resultaat gepresenteerd van 3,5 miljoen euro nadelig. Daarbij hebben we in de voorjaarsbrief twee aanvullende knelpunten benoemd: het niet halen van bezuinigingen van 5,1 miljoen en de waardering van de gronden Suikerunie van 1,6 miljoen euro. Ook hielden we in de voorjaarsbrief onder de post overige nadelen rekening met een verwacht nadeel 'mediation Groningen-Tynaarlo'. Deze nadelen maken nu deel uit van het verwachte resultaat 2013. In de 9e voortgangsrapportage bezuinigingen wordt nader ingegaan op de realisatie en onderbouwing van de bezuinigingen in 2013.

Daarnaast hebben we een aantal aanvullende nadelige resultaten. De belangrijkste is 0,8 miljoen euro nadeel Attero. Verder is onze inschatting van een aantal resultaten gewijzigd. Het resultaat BUIG is naar verwachting 2,3 miljoen voordelig in plaats van 3,3 nadelig. We verwachten 0,5 miljoen nadeel op de algemene uitkering, in VGR 2013-I verwachtten we 3,2 miljoen voordeel.

Door tijdig bij te sturen, zoals aangekondigd in de voorjaarsbrief, hebben we ons nadeel weten te beperken tot 2,5 miljoen euro. Indien we niet hadden bijgestuurd, was ons resultaat 13 miljoen euro negatief geweest. In de voorjaarsbrief is rekening gehouden met een dekkingsmogelijkheid voor 2013 van 26 miljoen waarvan 10,0 miljoen uit de exploitatie gerealiseerd diende te worden. Hiervan hebben we 9,6 miljoen gerealiseerd. We verwachten de verlaging van de bijdrage Regio Groningen-Assen van 0,4 miljoen niet in 2013 te realiseren.

Voor een nadere toelichting op de afwijkingen verwijzen we naar de verwachte resultaten per programma verderop in deze brief.

Verwachte resultaatbestemming

De bestemming van het resultaat zal bij de vaststelling van de gemeenterekening 2013 aan uw raad worden voorgelegd. In onderstaand overzicht geven we de verwachte resultaatbestemming weer, rekening houdend met bestaande financiële afspraken met uw raad en een bestendige gedragslijn hierin.

We verwachten per saldo 2,3 miljoen euro te onttrekken uit daartoe ingestelde bestemmingsreserves. Hiervan zal 4,1 miljoen euro ten laste komen van de reserve grondzaken. Dan resteert een verwacht besteedbaar resultaat van 200 duizend euro ten laste van de Algemene Egalisatie Reserve. Zowel de reserve grondzaken als de AER maakt deel uit van het beschikbare weerstandsvermogen van de gemeente.

Verwachte resultaatbestemming

Verwacht resultaat	-/-	2,5 miljoen euro
1. Exploitatielasten Suikerunie	+/+	1,6 miljoen euro
2. Mediation Groningen - Tynaarlo	+/+	2,5 miljoen euro
3. Stimuleringsfonds volkshuisvesting	-/-	0,6 miljoen euro
4. Project Grondig, milieubeheer	-/-	0,7 miljoen euro
5. Overige kleinere posten	-/-	<u>0,5 miljoen euro</u>
Resultaat ten laste van de AER	-/-	0,2 miljoen euro

De resultaten onder punt 1 en 2 hebben betrekking op gronden en grondexploitaties en komen, conform bestaande afspraken, ten laste van de reserve grondzaken.

Het resultaat onder punt 3 wordt ten gunste gebracht van de gelijknamige reserve.

De onder punt 4 genoemde vrijval dient beschikbaar te blijven voor het project Grondig.

Begrotingsproces 2014 en ontwikkeling weerstandsvermogen

De financiële opgave zoals we hebben gepresenteerd in de voorjaarsbrief is een belangrijk kader voor de verdere voorbereiding van de begroting 2014. De verwachte resultaten en resultaatbestemming inclusief afwijkingen ten opzichte van de voorjaarsbrief, zoals opgenomen in deze tweede

voortgangsrapportage verwerken we in de financiële opgave voor de begroting 2014. Onderdeel hiervan is het weerstandsvermogen.

We houden in het weerstandsvermogen rekening met het vervallen van het risico verhalen kosten derden projecten. In de voorjaarsbrief hielden we rekening met een (netto) vrijval van 12,4 miljoen euro; dit wordt 11,7 miljoen, zoals aangegeven in de voorjaarsbrief. Er zijn op dit moment geen andere belangrijke wijzigingen in de risico's van het weerstandsvermogen.

Onzekerheden ten aanzien van het verwachte resultaat.

Met de accountant zijn we in overleg over een verplichting om bij de jaarrekening 2013 een reorganisatievoorziening te treffen. Op die manier worden verplichtingen en verliezen naar aanleiding van de reorganisatie zichtbaar in de balans (financiële positie) van de gemeente. We komen hier bij de jaarrekening 2013 op terug in onze verantwoording van het resultaat. In de opgave voor de begroting 2014 houden we overigens rekening met frictiekosten naar aanleiding van de reorganisatie. Ook hebben we een reserve beschikbaar voor flankerend beleid.

Overzicht verwachte resultaten per programma:

In onderstaande tabel wordt het verwachte resultaat per programma gepresenteerd. Deze afwijkingen ten opzichte van de begroting worden vervolgens per programma, op deelprogrammaniveau, toegelicht.

Nr.	Programma	prognose saldo 2013	actuele begroting 2013	verwachte afwijking VGR 2013-II
1	Werk en Inkomen	-56.168	-57.362	1.194
2	Economie en Werkgelegenheid	-23.543	-19.335	-4.208
3	Jeugd en Onderwijs	-24.462	-24.630	168
4	Welzijn Gezondheid en Zorg	-67.083	-67.746	663
5	Sport en Bewegen	-14.540	-14.242	-298
6	Cultuur	-37.609	-37.213	-396
7	Verkeer	-4.519	-5.878	1.359
8	Wonen	-61.989	-62.851	862
9	Onderhoud en Beheer Openbare Ruimte	-34.183	-34.273	90
10	Veiligheid	-16.724	-16.949	225
11	Stadhuis en Stadjer	-11.434	-11.247	-187
12	Bedrijfsvoering	-9.389	-10.533	1.144
13	Overig	21.930	27.647	-5.717
15	Algemene Inkomsten en Post Onvoorzien	337.232	334.612	2.620
Programma totaal		-2.480	0	-2.480

Afwijkingen per programma

In de toelichting van de afwijkingen per programma worden de afwijkingen in de uitvoering van beleid en in financiën nader toegelicht.

De afwijkingen in de uitvoering van beleidsdoelen worden toegelicht en aangegeven door kleuren (stoplichtenrapportage). **Geel** betekent dat voor het behalen van de doelstelling bijsturing noodzakelijk is. **Rood** betekent dat het halen van de doelstelling vermoedelijk niet mogelijk is. Daarnaast geven wij een toelichting op de verwachte financiële afwijkingen vanaf 250 duizend euro en op bestuurlijk relevante afwijkingen. Wij richten ons daarmee op de afwijkingen. Dit betekent dat niet van alle programma's toelichtingen zijn opgenomen.

1. Programma Werk en Inkomen

Werk en Inkomen				
Nr.	Programma	prognose saldo 2013	actuele begroting 2013	verwachte afwijking VGR 2013-II
1.1	Werk en activering	-6.519	-6.591	72
1.2	Arbeidsmarktbeleid	-289	-90	-199
1.3	Inkomen en inkomensondersteuning	-40.056	-42.072	2.016
1.4	iederz	-9.304	-8.609	-695
1.5	Overige werk en inkomen	0	0	0
Totaal Werk en Inkomen		-56.168	-57.362	1.194

Toelichting op financiële afwijkingen.

1.2 Arbeidsmarktbeleid (200 duizend euro nadeel)

Het nadeel betreft grotendeels incidentele kosten van vorming en opleiding ten behoeve van de werkgeversbenadering in het kader van de pilot Baanbrekend Groningen.

1.3 Inkomen en inkomensondersteuning (2,0 miljoen euro voordeel)

Uitvoering wet BUIG (2,3 miljoen euro voordeel)

In juli is het nader voorlopig budget BUIG 2013 bekend gemaakt. Het budget voor de gemeente Groningen neemt toe met 11,9 miljoen euro. Ten opzichte van de begroting 2013 betekent dit een toename van 7,7 miljoen. In de eerste voortgangsrapportage hielden we overigens nog rekening met een verlaging van ons budget met 5,1 miljoen.

Een belangrijke reden voor een hoger budget is dat in 2013 minder aanvullende uitkeringen aan andere gemeenten worden verstrekt en bijstelling budget als gevolg van de Wet uniformering loonbegrip.

Het Rijk houdt bij het macrobudget 2013 rekening met het meevallende aantal bijstandsuitkeringen in 2012. We constateren dat ons aandeel in het landelijk volume in de loop van 2012 is verslechterd. In de begroting 2013 hebben we rekening gehouden met een toename van het aantal bijstandsklanten met 1200. Wij verwachten nu dat dit aantal zal oplopen naar 1350. Ten opzichte van de begroting 2013 nemen de lasten voor bijstandsuitkeringen met 5,0 miljoen euro toe. Hierbij is gebruik gemaakt van de eigen geactualiseerde gemiddelde normuitkering. Deze ligt voor het eerst beneden de normuitkering die het Rijk hanteert. Als met de landelijke normuitkering wordt gerekend vallen de lasten van bijstandsuitkeringen in 2013 nog 3,1 miljoen euro hoger uit. Op dit moment is geen verklaring voor de sterke stijging van de door het Rijk gehanteerde normuitkering. Wij zien dan ook geen reden om onze gemiddelde normuitkering aan te passen en zullen hierover navraag doen bij het ministerie SZW. In de eerste

voortgangsrapportage hielden we overigens nog rekening met een voordeel op de lasten voor bijstandsuitkeringen met 2,5 miljoen euro.

Met betrekking tot de WWB uitkeringen ontstaat daarnaast een voordeel van 0,7 miljoen vanwege meevallen oninbaarheid van terugvorderingen en een toename van bijstandslasten van respectievelijk 0,7 en 0,4 miljoen euro vanwege toename aantal uitkeringen IOAW en voor Bbz (pre-)starters.

Per saldo ontstaat een tekort op de BUIG van 5,5 miljoen euro. In de begroting is rekening gehouden met een tekort van 7,8 miljoen euro waardoor een incidenteel voordeel ontstaat van 2,3 miljoen euro. De definitieve vaststelling van het budget 2013 wordt eind september verwacht. Op basis van de dan actuele werkloosheidsraming van het Centraal Planbureau (CPB) kan dan nog een opwaartse of neerwaartse bijstelling van het macrobudget plaatsvinden.

Inkomensvoorziening Bbz (463 duizend euro nadeel)

Per 1 januari 2013 is de financieringssysteem van de inkomensvoorziening voor gevestigde zelfstandigen (Bbz) gewijzigd waardoor gemeenten worden gestimuleerd om beter debiteurenbeheer op verstrekt bedrijfskapitaal te voeren en de selectiviteit bij verstrekking te vergroten. Wij kunnen de komende jaren niet voldoen aan de norm; we houden in de begroting 2014 rekening met een financieel knelpunt van 400 duizend euro. Voor 2013 bedraagt het nadeel 463 duizend euro.

Wet Kinderopvang (402 duizend euro nadelig)

De Wet Kinderopvang bestaat uit twee onderdelen: regulier en sociaal-medisch. Het onderdeel regulier is per 1 januari 2013 volledig ondergebracht bij de Belastingdienst/Toeslagen. Deze wijziging heeft *géén* gevolgen voor de bevoegdheid die gemeenten hebben om de eigen bijdrage voor kinderopvang te vergoeden aan ouders die meedoen aan een re-integratietraject WWB en aan ouders die naast de WWB-uitkering gedeeltelijk werken. We verwachten een tekort op de aanvulling van de eigen bijdrage van 63 duizend euro. Het onderdeel sociaal-medische indicatie is bij de gemeente gebleven. Door forse verlaging van de bijdrage uit het gemeentefonds is nog 461 duizend euro beschikbaar. Hoewel we in 2011 de criteria hebben aangescherpt, is het gebruik niet afgenomen. De verwachte uitgaven bedragen 800 duizend euro, waardoor een tekort ontstaat van 339 duizend euro.

Alleen door de regeling nog verder aan te scherpen kunnen we voorkomen dat de uitgaven het budget overschrijden. We zullen u een voorstel tot aanpassing van de regeling voorleggen; dit zal neerkomen op een versoering van de regeling en inkomensachteruitgang bij de doelgroep. Het totale tekort op de uitvoering Wet Kinderopvang bedraagt 402 duizend euro.

Bijzondere Bijstand (32 duizend euro nadelig)

Door de aanhoudende economische crisis zien we het beroep op de bijzondere bijstand verder toenemen. Ondanks het hogere budget in de begroting

verwachten wij een overschrijding van 192 duizend euro. Hier tegenover staat een meevaller van 160 duizend euro op armoedebestrijding aan kinderen omdat vanaf 1 mei 2013 geen aanvragen meer kunnen worden ingediend voor pc's. We zullen bij het raadsvoorstel begrotingswijzigingen 2^e kwartaal voorstellen om het voordeel terug te laten vloeien naar de reserve omdat vergoedingen voor het gebruik van internet nog een paar jaar doorlopen.

Langdurigheidstoeslag (84 duizend euro nadelig)

Ten opzichte van de vergelijkbare periode vorig jaar is het aantal aanvragen gestegen. Omdat het vanaf 1 juli 2013 wettelijk niet meer mogelijk is om aanvragen langdurigheidstoeslag over voorgaande jaren in te dienen, verwachten wij dat de overschrijding beperkt blijft tot 84 duizend euro.

Bedrijfsvoering (0,6 miljoen euro voordelig)

Het voordeel heeft grotendeels betrekking op de incidentele vrijval van kapitaallasten nieuwbouw. Omdat het nieuwe pand aan het Harm Buitenplein in december 2013 operationeel is, gaan de afschrijvingstermijnen in per 1 januari 2014. De vrijval bedraagt bijna 0,5 miljoen euro.

1.4 iederz (700 duizend euro nadeel)

Het verwachte nadeel wordt voor 500 duizend euro verklaard door een verslechtering van het subsidieresultaat. Deze verslechtering hangt samen met de per 1 januari 2013 ingevoerde Wet Uniformering Loonbegrip. Deze wet leidt tot een hogere afdracht aan sociale premies voor werkgevers met een loongebouw met lage loonschalen. Als uitvoerder van de Wet Sociale Werkvoorziening wordt iederz met dit effect geconfronteerd. Bij de begroting konden de gevolgen nog niet exact worden geschat maar hadden we rekening gehouden met dit risico in het weerstandsvermogen. Het resterende nadeel van 200 duizend euro bestaat uit een verslechtering van het uitvoeringsresultaat. De oorzaak daarvan is het verlies aan productie, dat samenhangt met het naar buiten plaatsen van medewerkers.

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

Deelprogramma: 1.1 Werk en activering		
	Beleidsveld: Werk en activering	
	- Activiteit: Activering van klanten	Tot en met juli zijn 326 klanten gestart op een participatie baan. In de begroting 2014 zullen we voorstellen de doelstelling participatie banen bij te stellen van 500 banen naar 300 banen. Als we dit jaar vast houden aan de doelstelling van 500 gaan we uit de pas lopen met de ontwerpbegroting 2014 vanwege de doorloop van deze banen in 2014. Vandaar dat we het aantal participatiebanen vanaf nu op 300 houden. Als er mensen uitstromen, kunnen er wel weer nieuwe klanten deelnemen aan een participatie baan. Met de niet ingezette middelen voor participatie banen ontwikkelen en financieren we voor 2014 activiteiten die erop gericht zijn om meer mensen te begeleiden

		richting vrijwilligerswerk.
1.2	Arbeidsmarktbeleid	
	Beleidsveld: Arbeidsmarktbeleid	
	Bedrijfsbezoeken	In de eerste 7 maanden hebben we 426 bedrijven bezocht. Dat is 27% minder dan beoogd. Het aantal bedrijfsbezoeken blijft achter bij de doelstelling uit de begroting. Dit wordt veroorzaakt door een aantal wisselingen in het werkgeversteam. Zo is een tweetal externe accountmanagers vervangen door één interne. Daarnaast hebben we onze focus verlegd van incidentele vacatures naar meer structurele projecten/ trajecten. Hierdoor is ook de omvang van het aantal bedrijfsbezoeken afgenomen. We verwachten dat we eind dit jaar in totaal 730 bedrijven hebben bezocht.
	Opgehaalde vacatures	Op jaarbasis wilden we 650 vacatures ophalen. Tot en met juli hebben we 251 vacatures opgehaald. Omdat de crisis het komende jaar nog aan zal houden verwachten we dit jaar maximaal 500 vacatures op te halen. Onze accountmanagers merken dat ondanks de economische crisis er nog steeds vacatures beschikbaar zijn. Tegelijkertijd moeten we meer inspanningen verrichten voor het ophalen van de vacatures en het vormgeven van projecten/trajecten. In dit jaar is erg ingezet op een regionale samenwerking hierin. Dit betekent dat er meer tijd en inzet benodigd is voor de totstandkoming van deze projecten/ trajecten.
1.3	Inkomen en Financiële ondersteuning	
	Beleidsveld: Armoede- en minimabeleid	
	Ontwikkeling van het bijstandsvolume t/m 65 jaar	Ons totale bijstandsvolume is in de eerste 7 maanden met 711 personen gestegen. Als we deze stijging extrapoleren voor het hele jaar dan zullen we de gestelde eindstand van 10.000 klanten met 300 klanten overschrijden.
	Ontwikkeling van het bijstandsvolume < 27 jaar	Ons jongerenbestand is de eerste 7 maanden met 178 toegenomen naar 1.198 jongeren. Op jaarbasis betekent dit dat we de gestelde eindstand van maximaal 1.200 met 50- 100 jongeren extra gaan overstijgen.
	Het % afgehandelde uitkeringen	In 2012 hebben we een aantal maatregelen genomen om het afhandelingspercentage te verbeteren, zoals het verminderen van overdrachtsmomenten en extra inzet op screening aan de voorkant. Deze maatregelen werpen nu hun vruchten af. Over de eerste 7 maanden hebben we van alle aanvragen 91 procent binnen 8 weken afgehandeld. Dit is een stijging van 10 procentpunt t.o.v. dezelfde periode vorig jaar. Voor de rest van het jaar verwachten we, als het aantal aanvragen op hetzelfde niveau blijft, dat het percentage nog iets verder zal stijgen.
1.4	Iederz	
	Uitvoeringstekort	Het uitvoeringstekort loopt 0,2 miljoen euro achter. De oorzaak daarvan is het verlies aan productie, dat samenhangt met het naar buiten plaatsen van medewerkers.
	Subsidietekort	Op 1 januari 2013 is de Wet Uniformering Loonbegrip in werking getreden. Deze wet brengt één loonbegrip voor de loonbelasting, de premies volksverzekeringen, de premies werknemersverzekeringen en de inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet. Eén van de gevolgen is dat de franchise, de premievrije som voor de berekening van de WW-Awf-premie (Werkloosheidwet en Algemeen werkloosheidsfonds) is komen te vervallen. Voor iederz betekent bovenstaande een negatief effect op de loonkosten van totaal 0,5 miljoen euro.

2. Programma Economie en Werkgelegenheid

Economie en Werkgelegenheid				
Nr.	Deelprogramma	prognose saldo 2013	actuele begroting 2013	verwachte afwijking VGR 2013-II
2.1	Ruimte voor bedrijvigheid	-6.914	-4.573	-2.341
2.2	Binnenstad en toerisme	-1.903	-1.818	-85
2.3	Groningen kennisstad	-571	-672	101
2.4	Overige acquisitie	-50	-50	0
2.5	Overig economie en werkgelegenheid	-14.105	-12.222	-1.883
Totaal Economie en Werkgelegenheid		-23.543	-19.335	-4.208

Toelichting op financiële afwijkingen

2.1 Ruimte voor bedrijvigheid (2,3 miljoen euro nadeel)

Mediation Groningen – Tynaarlo (2,5 miljoen euro nadeel)

Vanuit de regiovisie 'Groningen-Assen' hebben de gemeenten Groningen en Tynaarlo in het verleden afspraken gemaakt om bij een aantal projecten te gaan samenwerken, onder andere bij de ontwikkeling van de woonwijk Ter Borch en bij de ontwikkeling van de kantorenlocatie Kranenburg Zuid. De samenwerkingsovereenkomst is niet tot stand gekomen vanwege geschilpunten tussen beide partijen. Beide colleges hebben besloten tot mediation. Dit heeft geleid tot nieuwe afspraken tussen de gemeenten, waaronder afspraken over het tekort op de gezamenlijk vervaardigde grondexploitatie. Beide gemeenten dragen de helft van het tekort van 5 miljoen euro.

Bezuiniging extra beleid incidenteel G-kracht (300 duizend euro voordeel)

In de voorjaarsbrief hebben we 300 duizend euro voor G-kracht aangemerkt als bezuiniging.

Actualisering Bestemmingsplannen (87 duizend euro nadeel)

In 2011 hebben we een meerjarenprognose opgesteld voor de actualisering van bestemmingsplannen. Om de plannen voor 1 juli 2013 afgerond te hebben (met uitzondering van de binnenstad, hiervoor heeft GS een verlening gegeven tot 2018), is in 2012 en 2013 een piek in werkzaamheden ontstaan. Het verwachte nadeel 2013 bedraagt binnen dit deelprogramma 87 duizend euro. We verwachten in de komende jaren geen tekort meer.

2.5 Overige economie en werkgelegenheid (1,9 miljoen euro nadeel)

Suikerunie (1,6 miljoen euro nadeel)

Het resultaat voor de Suiker Unie locatie bedraagt 1,6 miljoen euro nadelig vanwege het besluit om vanaf 2013 de rente- en exploitatielasten onder aftrek van de opbrengsten niet langer te activeren.

Extra beleid (400 duizend euro nadeel)

De vrijval bestaat uit structureel nieuw beleid. Jaarlijks valt structureel nieuw beleidsgeld vrij door latere uitvoering van projecten. De verwachte vrijval in 2013 bedraagt 1 miljoen, voornamelijk extra beleid ten behoeve van de Grote Markt. Uit deze vrijval financieren we G-kracht, Structuurplan en taakstelling meerjarenbeeld, totaal 1,4 miljoen euro. Per saldo resteert binnen dit deelprogramma een nadeel van 400 duizend euro.

Bezuiniging Fonds Economische Ontwikkeling (50 duizend euro voordeel)

Het fonds Economische Ontwikkeling wordt grotendeels ingezet voor de structurele bijdragen aan het Groninger Congresbureau, de binnenstad campagne Marketing Groningen en de ondernemersprijs. Deze verplichtingen liggen voor 2013 vast. Na afwikkeling van de verplichtingen kan in 2013 een besparing van 50 duizend euro worden gerealiseerd.

Bezuiniging activiteitenbudget economische zaken (60 duizend euro voordeel)

We hebben een structureel activiteitenbudget economische zaken beschikbaar van 300 duizend euro voor beurzen, evenementen, bedrijvencontactdagen, netwerkbijeenkomsten, drukwerk, etc. In 2013 kan een incidentele besparing van 60 duizend euro worden gerealiseerd.

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

2	Programma: Economie en Werkgelegenheid	
2.1	Ruimte voor bedrijvigheid	
	Beleidsveld: Werklocaties	
	Suikerunie	We laten de boekwaarde van 40 miljoen euro voor het Suikerunie-terrein niet verder oplopen. De jaarlijkse rentelast van 1,6 miljoen euro willen we dekken uit de inkomsten van (tijdelijke) initiatieven. Deze inkomsten zijn er nog niet.
	Beleidsveld: Bevorderen ondernemerschap	
	Diensten op maat verlenen	Door de bezuiniging op G-Kracht 2013 is het beschikbare budget teruggebracht van 35 euro naar 5 duizend euro. Dit leidt tot minder mogelijkheden voor specifieke dienstverlening.
	Starters stimuleren	Door de bezuiniging op G-Kracht 2013 is het beschikbare budget teruggebracht van 50 duizend euro naar 20 duizend euro. Hierdoor zijn minder activiteiten voor starters mogelijk.
	Beleidsveld: Bedrijvigheid in de wijken	
	Activiteiten wijk economie continueren	Door de bezuiniging op G-Kracht 2013 is het beschikbare budget teruggebracht van 95 duizend euro naar 65 duizend euro. Hierdoor kunnen we, naast de opdracht aan het wijk economisch project Ondernem 't, weinig tot geen aanvullende inzet doen.
	Beleidsveld: Detailhandel/markt	
	Detailhandel / markt	De warenmarkt is tot op heden nog niet kostendekkend
2.2	Binnenstad en toerisme	
	Beleidsveld: Bevorderen toerisme	
	Publiektrekkende evenementen en nieuwe initiatieven ondersteunen	Door de bezuiniging op G-Kracht 2013 is het beschikbare budget teruggebracht van 140 duizend euro naar 110 duizend euro. Hierdoor kunnen minder publiektrekkende evenementen en toeristische activiteiten ondersteund en geïnitieerd worden.

Beleidsveld: Talent en kenniswerkers		
Innovatienota uitvoeren		Door de bezuiniging op G-Kracht 2013 is het beschikbare totaalbudget voor het beleidsveld Talent en Kenniswerkers teruggebracht van 75 duizend euro naar 55 duizend euro. Hierdoor kunnen vooral minder activiteiten uitgevoerd worden om de doelen uit de innovatienota te bereiken
2.3	Groningen kennisstad	
Beleidsveld: Akkoord van Groningen		
Het Akkoord van Groningen: energie, healthy ageing, zernike, stimuleren van ondernemerschap, internationalisering en jongerenhuisvesting		Door de bezuiniging op het Akkoord van Groningen is het beschikbare budget teruggebracht van 500 duizend naar 400 duizend euro. Hierdoor kunnen vooral de bijdragen aan de Akkoord-gerelateerde thema's minder goed ondersteund worden.
Beleidsveld: Gezond ouder worden (healthy ageing)		
Healthy Ageing Network North Netherlands ondersteunen		Door de bezuiniging op G-Kracht 2013 is het beschikbare budget voor HANN teruggebracht van 100 duizend euro naar 75 duizend euro. Hierdoor dient HANN haar acquisitieactiviteiten te beperken.
Beleidsveld: Innovatieve ondersteunende technologie (ICT)		
Projectinitiatieven kennissectoren ondersteunen		Door de bezuiniging op G-Kracht 2013 is het beschikbare budget voor ondersteuning van projectinitiatieven teruggebracht van 90 duizend euro naar 40 duizend euro. Hierdoor kan minder cofinanciering worden verleend op nieuwe ICT-projecten van derden.
Beleidsveld: Overige acquisitie		
Relatiemanagement uitvoeren		Door de bezuiniging op G-Kracht 2013 is het beschikbare budget voor relatiemanagement en acquisitie teruggebracht van 10 duizend euro naar 0. Het gevolg is dat er geen budget meer is om extra acquisitie activiteiten uit te voeren

3. Programma Jeugd en Onderwijs

Jeugd en Onderwijs				
Nr.	Deelprogramma	prognose saldo 2013	actuele begroting 2013	verwachte afwijking VGR 2013-II
3.1	Integraal jeugdbeleid	-24.462	-24.630	168
3.2	Overig	0	0	0
Totaal Jeugd en Onderwijs		-24.462	-24.630	168

Toelichting op financiële afwijkingen

3.1 Integraal jeugdbeleid

Medio 2013 lijkt het aantal peuters dat gebruik maakt van met name het Basis ontwikkelingsgericht programma en in mindere mate het VVE (Voor- en vroegschoolse educatie) programma lager te zijn dan begroot. De subsidiesystematiek van deze programma's is gebaseerd op een tarief per kind per uur aangevuld met een inkomensafhankelijke ouderbijdrage. Ook landelijk wordt krimp geconstateerd op het terrein van de kinderopvang. We verwachten een voordeel van 150 duizend euro.

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

Wij verwachten geen afwijking in de uitvoering van beleid.

4. Programma Welzijn, Gezondheid en Zorg

Welzijn Gezondheid en Zorg				
Nr.	Deelprogramma	prognose saldo 2013	actuele begroting 2013	verwachte afwijking VGR 2013-II
4.1	Sociale samenhang en participatie	-41.457	-42.036	579
4.2	Preventie en zorg	-22.072	-22.156	84
4.3	Integratie en emancipatie	-3.554	-3.554	0
4.4	Overige welzijn gezondheid en zorg	0	0	0
Totaal Welzijn Gezondheid en Zorg		-67.083	-67.746	663

Toelichting op financiële afwijkingen

4.1 Sociale samenhang en participatie (580 duizend euro voordeel)

Evenals in de prognose van de eerste voortgangsrapportage zien we dat het nieuwe vervoerscontract per 1 januari 2013 tot een voordeel leidt van 500 duizend euro. Ten aanzien van de huishoudelijke verzorging verwachten wij een voordeel van 500 duizend euro. Dit is groter dan bij de eerste voortgangsrapportage geprognosticeerd. De oorzaak hiervan is dat de vraag naar huishoudelijke verzorging niet gestaag toeneemt zoals begroot, maar daalt. De daling betreft zowel het aantal klanten als het aantal ingezette uren per klant. In de daling zien we ondermeer de resultaten van de keukentafelgesprekken. Daarnaast past de daling in een landelijke tendens van lagere vraag naar Wmo-voorzieningen.

Hierbij merken we op dat het risico ten aanzien van huishoudelijke verzorging, zoals opgenomen in de begroting 2013, vervalt.

Tot slot wordt vanuit de Wmo 400 duizend euro afgedragen voor invulling van de bezuinigingstaakstelling maatschappelijk domein in 2013.

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

4	Programma: Welzijn, gezondheid en zorg	
4.1	Sociale samenhang en participatie	
	Beleidsveld: Maatschappelijke opvang, verslavingszorg en OGGz	
	Pilot multiprobleemgezinnen	De uitvoering van de activiteiten in 2013 verloopt volgens plan. Het wegvallen van de financiering per 2014 betekent dat de activiteiten vanaf dat moment geen doorgang meer kunnen vinden.

5. Programma Sport en Bewegen

Sport en Bewegen				
Nr.	Deelprogramma	prognose saldo 2013	actuele begroting 2013	verwachte afwijking VGR 2013-II
5.1	Sportieve infrastructuur	-12.722	-12.501	-221
5.2	Deelname aan sport	-1.491	-1.414	-77
5.3	Overig sport en bewegen	-327	-327	0
Totaal Sport en Bewegen		-14.540	-14.242	-298

Toelichting op financiële afwijkingen

5.1 Sportieve infrastructuur (200 duizend euro nadeel)

Door het achterlopen van een aantal investeringen in het meerjaren investerings- en onderhoudsprogramma, zoals drafbaan en camping verwachten we vrijval op kapitaallasten ten bedrage van 631 duizend euro voordeel. Hierin is ook een voordeel op de kapitaallasten (401 duizend euro) vanwege het project sportcentrum Kardinge opgenomen.

Vanwege de fasering van het project Kardinge verwachten we een (incidenteel) nadeel van 277 duizend euro met betrekking tot omzet/verkoop en verhuur. Daarnaast hebben we rekening gehouden met een besparing op de lasten. Deze besparing is (incidenteel) lager, namelijk 194 duizend euro.

De bezuinigingstaakstellingen leiden tot een nadeel van 180 duizend euro. De algemene bezuinigingstaakstellingen zijn verdeeld naar de dienstonderdelen en naar WSR. Budgetten zijn verlaagd, naar daarmee zijn bezuinigingen nog niet gerealiseerd. De werkmaatschappij WSR kent weinig ruimte voor bezuinigingen. Nadere invulling van de maatregelen worden aan uw raad voorgelegd naar aanleiding van het uitgevoerde boekenonderzoek.

Overige afwijkingen tellen op tot een nadeel van 200 duizend euro.

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

5	Programma: Sport en bewegen	
5.1	Sportieve infrastructuur	
	Beleidsveld: Verenigingen en Subsidies	
	Aanpassen subsidie- en tarievenstelsel	Het in beeld brengen van de consequenties van de aanpassing van het subsidie- en tarievenstelsel heeft meer tijd gevraagd dan gedacht.
5.2	Deelname aan sport	
	Beleidsveld: Stimulering sportdeelname	
	Versterken bewegingsonderwijs: 'bewegen voor kinderen'	Het plan voor versterking bewegingsonderwijs is in 1e kwartaal 2013 besproken, dit plan wordt nog bijgesteld.

6. Programma Cultuur

Cultuur				
Nr.	Deelprogramma	prognose saldo 2013	actuele begroting 2013	verwachte afwijking VGR 2013-II
6.1	Culturele infrastructuur	-33.559	-33.057	-502
6.2	Deelname aan cultuur	-2.643	-2.669	26
6.3	Overig cultuur	-1.407	-1.487	80
Totaal Cultuur		-37.609	-37.213	-396

Toelichting op financiële afwijkingen

6.1 Culturele Infrastructuur (500 duizend euro nadeel)

Wij verwachten een nadeel op de kosten van energie OP/SB van 200 duizend euro. Dit nadeel wordt veroorzaakt door verhoogd energieverbruik, mede door een verouderde verwarmingsinstallatie.

De bezuinigingstaakstellingen leiden tot een nadeel van 200 duizend euro. De algemene bezuinigingstaakstellingen zijn verdeeld naar de dienstonderdelen en naar OPSB. Budgetten zijn verlaagd, naar daarmee zijn bezuinigingen nog niet gerealiseerd. Nadere invulling van de maatregelen worden aan uw raad voorgelegd naar aanleiding van het uitgevoerde boekenonderzoek.

Overige afwijkingen tellen op tot een nadeel van 100 duizend euro.

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

6	Programma Cultuur	
6.3	Deelprogramma overig	
	Beleidsveld incidentele activiteiten	
	Verduurzaming lokale evenementen	Het uitvoeren van pilots om de effecten van het gebruik van bekens met statiegeld te kunnen bepalen blijkt weerbarstig te zijn. Doelstelling is om voor eind september een evenement te hebben gekozen waar een pilot uitgerold kan worden

7 Programma Verkeer

Verkeer				
Nr.	Deelprogramma	prognose saldo 2013	actuele begroting 2013	verwachte afwijking VGR 2013-II
7.1	Fiets	-877	-930	53
7.2	Openbaar vervoer	2.467	-128	2.595
7.3	Auto	-1.070	-990	-80
7.4	Parkeren	-459	1.291	-1.750
7.5	Verkeersveiligheid	-55	-55	0
7.6	Overig verkeer	-4.525	-5.066	541
Totaal Verkeer		-4.519	-5.878	1.359

Toelichting op financiële afwijkingen

7.2 Openbaar vervoer (2,6 miljoen euro voordeel)

We verwachten een voordelig resultaat van 2,6 miljoen euro vanwege bezuinigingen in verband met de Busafrit Hoogkerk van 1,3 miljoen euro en HOV-as West, 3e fase van 1,2 miljoen euro. Deze resultaten hebben we in de voorjaarsbrief aangekondigd. We hebben nog geen instemming van de provincie om 1,3 miljoen euro RSP middelen toe te voegen aan het project Busafrit Hoogkerk. De realisatie is daarom nog onder voorbehoud. Ook met betrekking tot de voorgestelde bezuiniging van 1,2 miljoen euro dient de provincie nog akkoord te gaan.

7.4 Parkeren (1,75 miljoen euro nadeel)

Wij verwachten een nadeel van 543 duizend euro in de exploitatie van de parkeergarages. De Damsterdiep garage is een van de garages waar een lagere omzet wordt verwacht voor 2013 omdat we een vertraging van de ingroei verwachten. Dit wordt mede veroorzaakt door de werkzaamheden ten behoeve van de aanleg van de busbaan Europaweg en de herinrichting van de Sontweg. De verkeershinder en de beperkte beschikbaarheid van rijstroken hebben een negatief effect op de exploitatie van de parkeergarage.

Op straatparkeren verwachten we een nadeel van 619 duizend euro. Dit wordt veroorzaakt door hogere inzet stadstoezicht van circa 200 duizend euro en (doorgezette) daling in omzet ten gevolge van lagere ticket opbrengsten, lagere naheffing en lagere overige opbrengsten parkeerkaarten van in totaal 400 duizend euro (ruim 5%).

Doordat de verwachte bijdrage van het OV-bureau voor de P&R terreinen naar beneden is bijgesteld, verwachten we een nadeel van 350 duizend euro. De gesprekken met het OV-bureau over deze bijdrage zijn nog gaande. Door overname van het P&R terrein aan de Zaanstraat en Hoogkerk worden de kapitaallasten ten laste van het parkeerbedrijf gebracht en zijn de onderhoud en beheer uitgaven hoger, per saldo 130 duizend euro.

Bovenstaande afwijkingen, samen met het verwachte voordeel op 7.1 Fiets, leidt tot een verwacht resultaat op het parkeerbedrijf van afgerond 1,6 miljoen euro nadeel.

Overige afwijkingen op dit deelprogramma tellen op tot een nadeel van 100 duizend euro. Onderdeel hiervan is een incidentele afrekening met de politie inzake bovenformativiteit en maakt geen deel uit van het resultaat parkeerbedrijf.

7.6 Overig verkeer (540 duizend euro voordeel)

Door fasering in de uitvoering van projecten valt een deel van de extra beleidsmiddelen in 2013 vrij. Het betreft hier de middelen voor Eemskanaal/Europapark/Westpoort (418 duizend euro) en verkeersmaatregelen (23 duizend euro). Daarnaast is het werkbudget Verkeer voor 100 duizend euro aangemerkt als bezuiniging in de voorjaarsbrief.

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

7	Programma: Verkeer	
7.1	Fiets	
	Beleidsveld Stallingen	
	Fietsparkeren Binnenstad (tekst VGR11)	Eind 2011 hebben we de 'Groninger Fietsenstandaard: aanzetten voor nieuw fiets(parkeer)beleid in de binnenstad' gemaakt. In deze discussienota zijn acht pilots opgenomen om een aantal grote knelpunten in relatie tot het fietsparkeren in de binnenstad aan te pakken. De afgelopen tijd zijn de effecten van deze pilots gemonitord. Eind dit jaar volgt de evaluatie van dit project.
7.2	Openbaar vervoer	
	Beleidsveld Spoor	
	Extra Sneltrain Groningen Leeuwarden	In september ligt een realisatiebesluit in PS van Groningen en Friesland. Wij sturen uw raad een informerende brief. Daarna beginnen de voorbereidingen op de daadwerkelijke bouw. De laatste onderzoeken, waaronder het geluidsonderzoek, worden afgerond en de ontwerpen van de infrastructuur worden gedetailleerder uitgewerkt en ingetekend. De aanbesteding wordt voorbereid en in het voorjaar 2014 is de publicatie van het ontwerp-Tracébesluit inclusief m.e.r. Het doel om in 2017 met extra treinen te rijden is nog steeds in beeld. Cruciaal daarbij is dat de planning voor de tunnel Paterswoldseweg wordt gehaald. In de planning voor de tunnel, randvoorwaarde voor het project, schuilt een fors risico. Er is vooralsnog onvoldoende geld om de voorkeursvariant te realiseren (zie onder)
	Tunnel Paterswoldseweg	Voor de zomer 2013 heeft het college de voorkeursvariant voor de tunnel vastgesteld. In september neemt PS van Groningen een realisatiebesluit voor de Extra Sneltrain Groningen Leeuwarden. Dan is er circa 20 miljoen euro beschikbaar voor de tunnel. De voorkeursvariant (kosten circa 40 miljoen euro) kan niet worden betaald. De komende periode staat dan ook in het teken van het komen tot een haalbare oplossing.
	Pendel Groningen Assen	In het najaar 2012 is met NS afgesproken om in 2016 in de spitsen met extra sprinters te rijden tussen Groningen en Assen. Realisatie is mogelijk als de benodigde investeringskosten passen binnen het

		beschikbare budget. Verwachte besluitvorming is naar verwachting na de zomer 2013.
	Knoop Groningen (stationsgebied)	Er liggen twee voorkeursvarianten met daarin de doorkoppeling van de treinen uit Delfzijl/Roodschool naar Nieuwe schans / Veendam, het uitplaatsen van het opstel terrein naar de Rouaanstraat, en een sporen- en perron lay-out met een transferoplossing, die beide een goede overstap tussen regionale treinen onderling en regionale treinen en landelijke treinen mogelijk maken. Doel is afronding in 2017/2018. Om deze planning te halen is het cruciaal dat het verplaatsen van het opstel terrein niet teveel vertraging oploopt
Beleidsveld Bus		
	HOV-as Peizerweg	Het ontwerp is door voortschrijdend inzicht aangepast. Door de bezuinigingen is een deel van de benodigde middelen niet meer beschikbaar en moet anders worden gedekt (RSP). Hierover lopen gesprekken met de provincie. Indien het budget zeker is, kunnen de voorbereidingen beginnen op de daadwerkelijke bouw. Met een baileybrug over de Paterwoldseweg kan de HOV-as in 2015 functioneren.
	Bus toe- en afrit Hoogkerk	De planning schuift i.v.m. de integratie met plannen ZRW op. Door integratie kan werk met werk worden gemaakt en is er sprake van een forse kostenbesparing. Voor een deel wordt dit ook veroorzaakt door 'lagere' eisen aan het ontwerp in de situatie met voltooide ZRW. Over het behoud van de subsidie Beter benutten zijn gesprekken gevoerd (i.v.m. latere oplevering): de berichten zijn goed. Definitieve afspraken moeten nog met ZRW worden gemaakt. Door de bezuinigingen is een deel van de benodigde middelen niet meer beschikbaar en moeten anders worden gedekt (RSP). Hierover lopen gesprekken met de provincie.
	Halteplan Toegankelijkheid	Binnen het project Regio Tram zouden bushaltes langs de route verdwijnen en voor de tram toegankelijk worden gemaakt. Met het stoppen van de tram is het aanleggen van toegankelijke bushaltes langs de routes (in vooral de binnenstad en Oosterhamriktracé) weer aan de orde. We verwachten dat de beschikbare middelen hiervoor ontoereikend zijn. Vanuit het nu voorliggende voorstel vanuit de Netwerkanalyse krijgen de haltes in de binnenstad extra kwaliteit. Toegankelijk worden ze dus ook gemaakt. Voor andere haltes waar eerst een tram zou komen, is nog geen oplossing
	DRIS op belangrijke haltes	Door het wegvallen van de tramplannen is de halteselectie herijkt. Gevolg van het niet doorgaan van de tram is dat er nu minder dekking voor DRIS op haltes beschikbaar is. Voor een groot deel van de voormalige tramhaltes is financiering voorzien uit het pakket volgend uit de Netwerkanalyse van provincie en gemeente (60 miljoen), waarover binnen de gemeente nog besluitvorming moet plaatsvinden
7.3	Auto	
Beleidsveld: Regionale ontsluitingen en ringwegen		
	Groningen Bereikbaar! houden	De financiering kosten Groningen Bereikbaar! (organisatie, uitvoering en maatregelen) (totaal 3,5 miljoen euro t/m 2015) is rond. Financiering van kosten na 2015 tot 2020 (totaal 6,5 miljoen euro) nog niet. Hiervoor is nog geen dekking. Echter dit is niet alleen een opgave voor de gemeente, maar ook voor Regio/Provincie en de grote projecten. We onderzoeken nog een mogelijke bijdrage aan het maatregelenpakket van Groningen Bereikbaar uit de budgetten van de grote projecten (Zuidelijke Ringweg / Spoorse maatregelen), maar dit lijkt lastig realiseerbaar.

		Deze grote projecten hebben geen (extra) financiële ruimte en/of kennen nog aanvullende wensen binnen het project.
	Investeren in dynamisch verkeersmanagement (DVM)	De financiering Basispakket verkeersmanagement van in totaal 14 miljoen is nog niet beschikbaar. Onze bijdrage van 3 miljoen is voorzien uit het pakket volgend uit de Netwerkanalyse van provincie en gemeente (60 miljoen), waarover binnen de gemeente nog besluitvorming moet plaatsvinden. Provincie besluit in november over haar bijdrage van 7,7 miljoen.
Beleidsveld: Stedelijke Hoofdstructuur		
	Ombouw Boerhaaverotonde naar kruising met VRI's	Het project 'doorstroming Ketwich Verschuur / Laan Corpus den Hoorn' is gestopt. Vervolg project is 'ombouw Boerhaaverotonde naar kruising met VRI's'. Extra financiering van 200.000 is voorzien uit het pakket volgend uit de Netwerkanalyse van provincie en gemeente (60 miljoen), waarover binnen de gemeente nog besluitvorming moet plaatsvinden. Voor eind september moet er een gedragen plan liggen.
	Vervangen Herewegviaduct	Financiering nog niet (in totaal) gedekt.
7.4	Parkeren	
Beleidsveld: Parkeervoorzieningen		
	P+R terreinen	Herijking van de aan te leggen en uit te breiden P+R-terreinen in het kader van de regionale netwerkanalyse en ons integrale verkeers- en vervoersplan.
	Kwaliteitsverbetering P+R terreinen	Nog geen concrete invulling van de maatregelen, zie verder vorige punt.
Beleidsveld: Parkeerbedrijf		
	Resultaat parkeerbedrijf	In 2012 zijn de maatregelen uit "Parkeren met Perspectief" uitgevoerd om de tekorten van het Parkeerbedrijf terug te dringen. Ook is een aanvullend bezuinigingspakket bij het beheer van het fietsparkeren uitgevoerd. Desondanks laat de meerjarenprognose Parkeerbedrijf 2013 in de beginjaren een fors minder positief resultaat zien dan de meerjarenprognose 2012. Het verschil in de eerste jaren komt vooral door de vertraagde ingroei van de Damsterdiepgarage en de tegenvallende resultaten uit de fiscale parkeerhandhaving. Daarnaast is (structureel) de beoogde bijdrage van het OV Bureau naar beneden bijgesteld (van 500 duizend euro naar 150 duizend euro).
	Exploitatie straatparkeren	Medio 2014 worden de muntautomaten op straat vervangen door card-only automaten. Voor benodigde anti-skimmingsmaatregelen en communicatie rondom de vervanging is in de opgave voor de komende jaren 72 duizend euro aan kapitaallasten meegenomen. Besluitvorming vindt bij de begroting plaats. (550 duizend euro)
	Exploitatie Parkeergarages	Belangrijke oorzaak van ongunstige meerjarenprognose ligt in (aanloop)verliezen van parkeergarages (vanaf opening parkeergarage volwassen kostenstructuur tegenover ingroeïende inkomsten).
	Beheer P+R terreinen	Dekking van kosten vraagt aandacht. Bijdrage van OV-bureau (beoogt 500 duizend euro) nog niet geëffectueerd. Gesprekken met het OV-bureau ingepland op bestuurlijk niveau. In de meerjarenprognose is de bijdrage naar beneden bijgesteld (van €500.000 naar €150.000).
	Stadstoezicht	In 2013 wordt een inhaalslag gemaakt om het beoogde groeipad

			weer te halen. In 2015 hopen we het niveau van 2008 te realiseren. Parkeerbedrijf verricht in samenwerking met Stadstoezicht een onderzoek of het groeipad kan worden gerealiseerd en op welke wijze dit het beste plaats kan vinden. Door de recessie en het succesvolle P&R beleid komt het financieel resultaat 2013 onder druk te staan.
7.5	Verkeersveiligheid		
	Beleidsveld: Verkeersveiligheid		
	Verkeerseducatie		Het programma loopt dit jaar nog, vanaf volgend jaar wordt gemeentelijke bijdrage gestopt vanwege bezuiniging.
	Afronden verblijfsgebieden		Door hoge plankosten bij de aanpak van het deelproject Engelbert/Middelbert resteren onvoldoende middelen voor de uitvoering van de gewenste maatregelen bij alle vier deelgebieden.

8 Programma Wonen

Wonen				
Nr.	Deelprogramma	prognose saldo 2013	actuele begroting 2013	verwachte afwijking VGR 2013-II
8.1	Doelgroepen	-242	-1.474	1.232
8.2	Nieuwbouw	-53.537	-52.541	-996
8.3	Bestaande woningvoorraad	-3.422	-3.935	513
8.4	Cultuurhistorie en archeologie	-2.102	-2.102	0
8.5	Overig wonen	-2.686	-2.799	113
Totaal Wonen		-61.989	-62.851	862

Toelichting op financiële afwijkingen

8.1 Doelgroepen (1,2 miljoen euro voordeel)

We verwachten een voordelig resultaat van 1,2 miljoen euro op het stimuleringsfonds volkshuisvesting. Dit voordeel ontstaat door hogere stortingen in het fonds (extra storting vanuit reservering monumentenprogramma 2012, extra middelen startersleningen, extra middelen startersleningen Meerstad en ontvangen rente) dan onttrekkingen (beheervergoeding SVn en ophoging voorziening dubieuze leningen). In 2013 dient nog een bedrag van 605 duizend euro aan het fonds te worden onttrokken in het kader van de voorgestelde bezuinigingen bij de voorjaarsbrief.

8.2 Nieuwbouw (1,0 miljoen euro nadeel)

Leges bouwactiviteit (3,2 miljoen euro nadeel)

Ondanks bijsturing in de uitvoering van werkzaamheden, zoals het vrij laten van vacatureruimte, beëindiging van exteme inhuur en uitvoering van werken

voor andere gemeenten, verwachten wij een nadeel van 3,2 miljoen euro. Door de huidige economische omstandigheden blijven grote projecten wegens de crisis grotendeels uit.

Er kunnen mutaties in onderhavige projecten plaatsvinden en vertragingen hetgeen de prognose sterk kan beïnvloeden. Daarom moet een bandbreedte worden gehanteerd van 500 duizend euro.

Bezuinigingen Liquid City (2,3 miljoen euro voordeel)

In het kader van het project Intense Stad (2003) is op de plek van de sporthal De Wijert een combinatie bedacht van een sporthal met daar bovenop intensieve woningbouw (torens) met appartementen: Liquid City.

De markt voor appartementen is de laatste jaren ingestort. De voor die woningbouwontwikkeling gereserveerde BLS-middelen van ruim 2 miljoen euro kunnen daarom vrijvallen, ook omdat in de nieuwe plannen geen woningbouw meer voorkomt. Conform de subsidievoorwaarden BLS zijn de gelden vrij besteedbaar.

8.3 Bestaande woningvoorraad (500 duizend euro voordeel)

Een deel van de voorziening Volkshuisvesting kan vrijvallen. De reden daarvan is dat er afgelost wordt op de leningen aan woningcorporaties en gewaarborgde leningen. Door aflossing verkleinen de risico's, waardoor de voorziening voor 300 duizend euro kan vrijvallen.

In 2011 zijn samenwerkingsafspraken gemaakt met corporaties voor een periode van vier jaar (t/m 2014), het NLA 2.0. Op het gemeentelijk aandeel bezuinigen we nu 225 duizend euro.

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

8	Programma: Wonen	
8.1	Doelgroepen	
	Beleidsveld: Jongeren	
	Toevoegen van kwalitatief hoogwaardige jongerenhuisvesting	Verwachting is realisatie van 600 eenheden (i.p.v. 1.130). Aantal projecten is niet van start gegaan, o.a. vanwege onduidelijkheden omtrent uitwerking maatregelen regeerakkoord en investeringsruimte corporaties.
8.2	Nieuwbouw	
	Beleidsveld: Versnellen en faciliteren nieuwbouw	
	Aanvulling reserve grondzaken	Bij de begroting 2013 is bijna 46 miljoen euro (inclusief jaarlijkse 3 miljoen) toegevoegd aan de reserve Grondzaken. Het resultaat uit 2012 van negatief 28 miljoen euro (inclusief 25 miljoen Meerstad) is in 2013 verrekend met de reserve grondzaken. Rekening houdend met de begrote mutaties in de reserve grondzaken van 3,5 miljoen bedraagt de geprognostiseerde omvang van de reserve per jaareinde 15,5 miljoen euro. Het verwachte benodigde weerstandsvermogen bedraagt 77 miljoen euro.
	Beleidsveld: Bouwen in de bestaande stad	
	Intense Laagbouw	De plannen voor locatie langs het Oosterhamriktracé worden aangepast vanwege onvoldoende belangstelling vanuit de markt. Voor Engelse Kamp vinden gesprekken plaats met ontwikkelaar.
	Oosterhamrikzone	In de brief aan de raad bij de sleutelrapportage is aangegeven dat we een tekort van 6-8 miljoen euro verwachten. Het daadwerkelijke

		tekort hangt af van de uitkomst van de gesprekken met Nijestee en de mogelijkheden om binnen de grondexploitatie bij te sturen. In afwachting van de uitkomsten hebben we het risico verhoogd, door de kans van optreden van het risico te verhogen van 25% naar 50%.
Beleidsveld: Stadsuitbreidingen		
	Meerstad	De eerste waterwoningen zijn geplaatst, het 1.000 bomenplan is gestart en er is begonnen met de aanleg van de vaarverbinding en het landschappelijk raamwerk. Extra marketing wordt ingezet om verkopen te stimuleren. In het tweede kwartaal zijn nieuwe woonproducten op de markt gekomen. De open dag hiervoor is goed bezocht en heeft geleid tot ruim twintig opties.
Beleidsveld: Kwaliteitsbewaking en dienstverlening		
	(collectief) particulier opdrachtgeverschap	De locaties zijn aangewezen en planvorming is / wordt ontwikkeld, daadwerkelijke realisatie is afhankelijk van kopers.
8.5	Deelprogramma Overig Wonen	
	Wonen boven winkels	Activiteiten van wonen boven winkels NV is beëindigd. Lefier heeft inmiddels te kennen gegeven de panden niet aan te willen kopen. Nadere oriëntatie op de markt vindt plaats.

9 Programma Onderhoud en Beheer Openbare Ruimte

Onderhoud en Beheer Openbare Ruimte			
Nr. Deelprogramma	prognose saldo 2013	actuele begroting 2013	verwachte afwijking VGR 2013-II
9.1 Kwaliteit van de leefomgeving	-36.913	-36.978	65
9.2 Afvalinzameling en -verwerking	4.306	4.643	-337
9.3 Overig onderhoud en beheer openbare ruimte	-1.576	-1.938	362
Totaal Onderhoud en Beheer Openbare Ruimte	-34.183	-34.273	90

Toelichting op financiële afwijkingen

9.2 Afvalinzameling en -verwerking (340 duizend euro nadeel)

Zoals eerder gemeld, staat de commerciële omzet onder druk als gevolg van de recessie en toenemende concurrentie. We houden in het benodigde weerstandsvermogen al rekening met dit risico. In 2013 verwachten we een nadeel in de opbrengsten van 700 duizend euro. Hier tegenover staan lagere verwerkingskosten van 200 duizend euro.

Door de recessie wordt minder huishoudelijk afval aangeboden. Dit betekent ook lagere inzamelkosten. In 2013 verwachten we een voordeel te realiseren van 200 duizend euro.

Er wordt een vergoeding ontvangen vanwege de deelstroom kunststoffen. Hier hangen echter ook hogere kosten aan in de verwerking. Per saldo verwachten we een nadeel van 37 duizend euro.

9.3 Overig onderhoud en beheer openbare ruimte

BAG/WKPB/BGT (337 duizend euro nadeel)

De gemeente is verplicht om bepaalde registraties bij te houden. Deze verplichting ligt vast in diverse wetten, onder andere de Wet basisregistraties adressen gebouwen (BAG), de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen (WKPB) en vanaf 2012 de Wet basisregistratie grootschalige topografie (BGT). De werkzaamheden die onder deze wetten vallen zijn onder andere adresvorming en beheer en gebruik van de grootschalige topografie.

De Wet basisregistratie grootschalige topografie (BGT) wordt binnenkort van kracht. De gemeente is verplicht de komende drie jaar deze basisregistratie te implementeren (samen met de andere bronhouders). Voor de uitvoering van deze wetten zijn onvoldoende middelen beschikbaar.

Project Grondig Milieubeheer (699 duizend euro voordeel)

Uw raad heeft in 2011 voor het project Grondig 829 duizend euro beschikbaar gesteld. Met het project Grondig zal op programmatische wijze de bodemkwaliteit van alle gemeentelijke eigendommen worden onderzocht.

Conform goedgekeurde bestemmingsvoorstel jaarrekening 2012 is genoemde 829 duizend euro aan de exploitatiebegroting 2013 toegevoegd. In 2013 wordt een pilot uitgevoerd, kosten 130 duizend euro. Het restant van 699 duizend euro wordt in 2013 niet uitgegeven. Afhankelijk van de uitkomst pilot wordt er besloten of er een vervolg komt. In onze verwachte resultaatbestemming houden we vooralsnog rekening dat dit bedrag beschikbaar blijft voor de doelstelling van het project.

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

9	Programma: Onderhoud en Beheer Openbare Ruimte	
9.1	Kwaliteit van de leefomgeving	
	Beleidsveld: StadsparkenOnderhoud en beheer van de openbare ruimte	
	Stadspark	Door bezuinigingen worden de parkeervoorzieningen niet meer aangepakt.
	Noorderplantsoen	Zoals in de vorige voortgangsrapportage is aangegeven is de verwachte start van de bouw van de kiosk verschoven naar 2014. Momenteel zijn we ons breed aan het beraden over de wijze waarop wij openbare toilette in het plantsoen kunnen exploiteren. De keuze voor de bouw van de kiosk kan hierdoor worden beïnvloed.
	Beleidsveld: Toezicht en handhaving openbare ruimte	
	Stadstoezicht	Voor 2013 is een uitvoeringsprogramma toezicht en handhaving vastgesteld. Uitvoering handhavingsprogramma loopt maar heeft extra aandacht vanwege de problematiek bij Stadstoezicht. Hiertoe wordt een verbeterplan gemaakt waarover eind 2013 besluitvorming wordt verwacht.
	Tekorten toezicht	Er wordt een verbeterplan gemaakt om Stadstoezicht in control te krijgen. De besluitvorming hierover wordt eind 2013 verwacht.
	Beleidsveld: Bewonersparticipatie bij onderhoud	
	Bedrijventerreinen	Uitwerking parkmanagement Westpoort en Roodehaan stagneert doordat zich nog te weinig bedrijven vestigen.
9.2	Afval inzamelen en verwerken	
	Beleidsveld: Inzamelen en Verwerken	
	Uitbreiden voorzieningen afvalscheiding	De in de begroting 2013 voorgenomen "gescheiden inzameling van grove houtstromen (grof vuil)" wordt – na kostenafweging – vooralsnog niet ingevoerd.

10. Programma Veiligheid

Veiligheid				
Nr.	Deelprogramma	prognose saldo 2013	actuele begroting 2013	verwachte afwijking VGR 2013-II
10.1	Veilige woon- en leefomgeving	-429	-454	25
10.4	Integriteit en veiligheid	-536	-536	0
10.5	Fysieke Veiligheid	-15.759	-15.959	200
Totaal Veiligheid		-16.724	-16.949	225

Toelichting op financiële afwijkingen

10.5 Fysieke Veiligheid (200 duizend euro voordeel)

Met ingang van 1 januari 2006 is de FLO-regeling vervangen door een levensloopregeling. Voor alle medewerkers die op 1 januari 2006 in dienst waren in een bezwarende functie geldt vanaf deze datum het overgangsrecht FLO. De totale kosten voor de oude FLO-regeling en de kosten die wij maken voor het overgangsrecht FLO zijn 200 duizend euro lager dan begroot. Het voordeel ontstaat onder andere omdat repressief personeel er voor kiest om langer door te werken dan tot hun 55^e. Hierdoor nemen de kosten die ten laste van het FLO-overgangsrecht komen af.

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

Wij verwachten geen afwijking in de uitvoering van beleid.

11 Programma Stadhuis en Stadjer

Stadhuis en Stadjer				
Nr.	Deelprogramma	prognose saldo 2013	actuele begroting 2013	verwachte afwijking VGR 2013-II
11.1	Contact met de burger	-75	-45	-30
11.2	Beleidscommunicatie	-520	-520	0
11.3	Publieke dienstverlening	-10.730	-10.595	-135
11.4	Overig stadhuis en stadjer	-109	-87	-22
Totaal Stadhuis en Stadjer		-11.434	-11.247	-187

Toelichting op financiële afwijkingen

11.3 Publieke Dienstverlening (135 duizend euro nadeel)

Proceskostenvergoeding belastingen (125 duizend euro nadeel)

Het aantal bureaus dat namens woningeigenaren bezwaarprocedures voert neemt toe. Deze bureaus werken gratis. Bij een succesvol bezwaarschrift heeft de burger het voordeel van een lagere WOZ-waarde en daarmee een belastingvoordeel. Het bureau ontvangt de wettelijke vergoeding voor de gemaakte proceskosten.

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

Wij verwachten geen afwijking in de uitvoering van beleid.

12 Programma Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering				
Nr.	Deelprogramma	prognose saldo 2013	actuele begroting 2013	verwachte afwijking VGR 2013-II
12.1	Innovaties	-2.896	-2.896	0
12.2	Personeel	0	0	0
12.3	Facilitaire dienstverlening	-7.132	-7.124	-8
12.4	Overige bedrijfsvoering	639	-513	1.152
Totaal Bedrijfsvoering		-9.389	-10.533	1.144

Toelichting op financiële afwijkingen

12.4 Overige bedrijfsvoering (1,1 miljoen euro voordeel)

Organisatiekosten (500 duizend euro nadeel)

Het verwachte resultaat voor 2013 bedraagt 500 duizend euro negatief als gevolg van terugloop van projecten.

Bezuiniging op doorlichting balansposten (1,7 miljoen euro voordeel)

Afwikkeling subsidie niet-fysieke stadseconomie levert een voordeel op van 1,06 miljoen euro. Dit bedrag was gereserveerd aangezien met de Provincie nog afspraken gemaakt moesten worden over hun bijdrage in het exploitatietekort Marketing Groningen. Met de Provincie is nu afgesproken om het tekort van Marketing Groningen mede te financieren door meerjarig bij te dragen in de vorm van projectfinanciering. Door deze afspraak valt 1,06 miljoen euro vrij. Het faillissement van H&S BV is afgewikkeld. Lopende de afwikkeling is geld gereserveerd voor nog na te komen verplichtingen. Een bedrag van 439 duizend euro kan door de afwikkeling vrijvallen.

Op de balans staat een totaalbedrag van 560 duizend euro aan waarborgsommen parkeerbedrijf. Door verjaarde niet in gebruik zijnde pasjes, is het mogelijk om hiervan 185 duizend euro vrij te laten vallen en in te zetten voor de bezuinigingen.

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

Wij verwachten geen afwijking in de uitvoering van beleid.

13 Programma Overig

Overig				
Nr.	Deelprogramma	prognose saldo 2013	actuele begroting 2013	verwachte afwijking VGR 2013-II
13.1	College, raad en overig	21.930	27.647	-5.717
13.2	Publieke dienstverlening	0	0	0
Totaal Overig		21.930	27.647	-5.717

Toelichting op financiële afwijkingen

13.1 College, Raad en Overig (5,7 miljoen euro nadeel)

Van de totale bezuinigingstaakstelling van 13,2 miljoen euro wordt verwacht dat 5,1 miljoen euro niet in 2013 zal worden gerealiseerd. Een nadere onderbouwing en toelichting hiervan vindt plaats in de 9e voortgangsrapportage bezuinigingen.

De aandeelhouderscommissie van Attero heeft besloten dat overname van Attero door gemeenten wordt stopgezet. Daardoor wordt de begrote eenmalige uitkering van 800 duizend euro niet gerealiseerd.

Diverse overige afwijkingen tellen op tot 200 duizend euro voordeel.

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

Wij verwachten geen afwijking in de uitvoering van beleid.

15. Programma Algemene Inkomsten en Post Onvoorzien

Algemene Inkomsten en Post Onvoorzien				
Nr.	Deelprogramma	prognose saldo 2013	actuele begroting 2013	verwachte afwijking VGR 2013-II
15.1	Algemene inkomsten en post onvoorzien	337.232	334.612	2.620
Totaal Algemene Inkomsten en Post Onvoorzien		337.232	334.612	2.620

Toelichting op financiële afwijkingen

15.1 Algemene Inkomsten en Post Onvoorzien (2,6 miljoen euro voordeel)

Algemene uitkering (406 duizend euro nadeel).

Op basis van de informatie opgenomen in de septembercirculaire 2012, de decembercirculaire 2012, het regeerakkoord, de startnota van het rijk en de meicirculaire 2013 blijkt dat de uitkeringsfactor voor 2013 per saldo met 26 punten wordt verlaagd ten opzichte van de begroting 2013. Dit levert een nadeel op van 4,2 miljoen euro.

De plaatselijke ontwikkelingen zijn geactualiseerd ten opzichte van de ramingen zoals die zijn opgenomen in de primitieve begroting 2013. Op basis van actuele informatie vanuit onder andere het CBS, de waarderingskamer en de jaarrekening 2012 zijn de standen van een groot aantal verdeelmaatstaven geactualiseerd. Uit deze actualisatie blijkt wederom dat de stad op een heel aantal onderdelen in de afgelopen periode sneller is gegroeid dan waar we rekening mee hebben gehouden (dit wordt ook deels verklaard door de structurele doorwerking van de groei vanuit 2012). Deze stijging zit vooral in het aantal woonruimten, de omgevingsadressendichtheid en de WOZ waardering. Deze plaatselijke ontwikkelingen leiden tot een voordeel van 3,7 miljoen euro.

Overige ontwikkelingen over voorgaande jaren leiden per saldo tot een voordeel van 130 duizend euro in 2013.

Financieringsfunctie, voordeel 2,9 miljoen euro.

Het verwachte resultaat is becijferd op 2,9 miljoen euro voordeel. Hiervan komt 2,5 miljoen euro voordeel door het toepassen van de korte mismatch financiering. Op nieuwe leningen behalen we een prijsvoordeel van 1,1 miljoen euro. Daarnaast hebben we een overschot aan kort geld begroot, in plaats daarvan moeten we lenen op de geldmarkt. Per saldo ontstaat daardoor een rentenadeel van 0,5 miljoen euro. De overige afwijkingen bedragen in totaal 200 duizend euro nadelig.

Kleinere afwijkingen tellen gezamenlijk op tot een voordeel van 100 duizend euro.

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

Wij verwachten geen afwijking in de uitvoering van beleid.

Wij vertrouwen erop uw raad met deze brief een goed inzicht te hebben gegeven in de voortgang van beleid en de eerste verwachting van het resultaat in 2013.

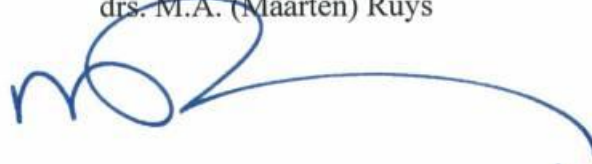
Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

16

A handwritten signature in blue ink, appearing to be "J.P. Rehwinkel", written over a diagonal line.

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

A handwritten signature in blue ink, appearing to be "M.A. Ruys", written over a diagonal line.

Bijlage

Bedrijfsvoering Voortgangsrapportage 2013-II

Gemeente Groningen
Bestuursdienst
Waagstraat 1
Postbus 20001
9700 PB Groningen
Website gemeente Groningen: www.groningen.nl
E-mail: bestuursdienst@bsd.groningen.nl

September 2013

Inhoudsopgave

1	Personeel	3
2	Verloop post onvoorzien	4
3	Geconstateerde onrechtmatigheden	4
4	Afwijkingen in de voortgang van de IC-plannen	4
5	Aanbevelingen Rekenkamer Commissie	5
6	Slot- en nacalculaties	6
7	Accountantsaanbevelingen	6
7.1	Concern	6
7.2	Concern Treasury	9
7.3	DIA	10
7.4	HVD	10
7.5	iederz	10
7.6	Stadsbeheer	11
7.7	OCSW	12
7.8	ROEZ	13
7.9	SOZawe	16

Bij de brief aan uw raad over de Voortgangsrapportage 2013-II bieden wij u de bijlage bedrijfsvoering VGR 2013-II aan.

De bedrijfsvoeringsonderdelen die in dit document worden toegelicht zijn:

1. personeel;
2. verloop post onvoorzien;
3. geconstateerde onrechtmatigheden;
4. afwijkingen in de voortgang van de IC plannen;
5. aanbevelingen Rekenkamer Commissie;
6. slot- en nacalculaties;
7. accountantsaanbevelingen.

1 Personeel

Personeel

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de formatie en kosten, uitgesplitst naar de primitieve begroting, de actuele begroting, de gemiddelde personele bezetting en personele lasten (realisatie VGR 2013 – I) en de prognose voor 2013.

Het betreft hier uitsluitend het ambtelijk personeel dat in vaste of tijdelijke dienst is, dus exclusief het bestuur, de raad, externe inhuur en WSW-personeel.

Gemiddelde personele bezetting	Primitieve begroting 2013		Actuele begroting 2013		VGR II, Realisatie 2013		Prognose 2013		Saldo 2013
	fte	euro	fte	euro	fte	euro	fte	euro	euro
Totaal personeel in dienst	3.125	201.731	3.147	204.676	3.008	99.372	3.005	196.770	7.906

Externe inhuur

Het college heeft besloten om het volume en de kosten van de externe inhuur te beperken. In 2013 is de taakstelling dat de totale kosten van de externe inhuur niet meer mogen bedragen dan 12% van de loonsom van 2012. Dat is concern breed 23,4 miljoen euro.

In het eerste half jaar van 2013 is 10,5 miljoen aan externe inhuur besteed. We gaan ervan uit dat we de taakstelling op externe inhuur in 2013 realiseren.

2 Verloop post onvoorzien

In 2013 zijn de middelen van de post onvoorzien nog niet aangesproken. In het kader van de bezuinigingen werd de post onvoorzien in 2013 met 200 duizend euro verlaagd naar een structurele omvang van 100 duizend euro.

Het college heeft op 25 juni besloten uw raad voor te stellen de kosten van extra representatieve activiteiten in 2013 te dekken uit de post voorzien. Hieronder vallen de kosten van het bezoek van het koninklijk paar (48 duizend euro), een bijdrage in boekvorm aan het 400-jarig bestaan van de RUG (16 duizend euro) en de kosten van een plaquette voor overleden raadsleden (10 duizend euro). Het betreffende raadsvoorstel is geagendeerd op 25 september 2013. Voorgesteld wordt om het saldo van 26 duizend euro aan te wenden ter dekking van de kosten voor de landelijke Sinterklaasintocht. Een voorstel hiertoe ligt 16 september 2013 in het college.

Onderdeel	Orgaan	Datum	Dienst	Saldo 2013
Post onvoorzien in begroting 2013				100
Claims:				
Koningsbezoek	college	25 juni	BSD	-48
Bijdrage boek 400-jarig bestaan RUG	college	25 juni	BSD	-16
Plaquette overleden raadsleden Tweede W.O.	college	25 juni	BSD	-10
Saldo				26

3 Geconstateerde onrechtmatigheden

In het kader van de rechtmatigheidscontroles worden gedurende het jaar controles uitgevoerd om te kunnen vaststellen dat de opzet, het bestaan en de werking van procedures die de rechtmatigheid borgen aanwezig zijn en functioneren.

De accountant maakt, bij haar jaarlijkse controle betreffende de rechtmatigheid, gebruik van de uitgevoerde controles. Het verkrijgen van een goedkeurende controleverklaring aangaande de rechtmatigheid bij de jaarrekening is gebonden aan toleranties.

Uw raad wordt conform richtlijnen geïnformeerd over geconstateerde onrechtmatigheden. Op basis van de tot dusver uitgevoerde onderzoeken verwachten we binnen de toleranties voor rechtmatigheid te blijven.

4 Afwijkingen in de voortgang van de IC-plannen

De administratieve organisatie en de daarbij behorende interne controle/beheermaatregelen borgen dat de producten die de gemeente maakt en de diensten die de gemeente levert juist, tijdig en volledig tot stand komen. Om te kunnen vaststellen dat AO/IC maatregelen in opzet voldoen, ook daadwerkelijk zijn geïmplementeerd en als laatste ook daadwerkelijk

6 Slot- en nacalculaties

In 1998 heeft de raadscommissie Financiën en Veiligheid de aanbeveling gedaan om richtlijnen op te stellen voor slot- en nacalculaties. Het doel van de slot- en nacalculatie is tweeledig. Bij voltooiing van het project kan de raad met een slot- of nacalculatie controleren of het project volgens de gemaakte afspraken is uitgevoerd. Tegelijk kunnen wij adequaat verantwoording afleggen aan uw raad over de uitvoering van de diverse investeringen. Als een project (met investeringsbedrag > 450 duizend euro) voor circa 95% is afgerond wordt een slotcalculatie dan wel nacalculatie opgesteld. De verwachting is dat we in 2013 nog de volgende slot- en nacalculaties opstellen:

Dienst	Slot- / nacalculatie	Omschrijving
MD	4 ^e kwartaal 2013	Sanering Riolering (krediet 2010)
RO/EZ	4 ^e kwartaal 2013	Informatiecentrum Grote Markt Damsterdiep, grondexploitatie en vastgoedexploitatie Stap Op / Wensen vanuit de stad 2009-2010 Reitdiep/Dorkwerd Lewenborg Centrumzone Lewenborg Singelzone Montessorischool Beijum Oost Tram – plankosten Revitalisering Museum De Held II

7 Accountantsaanbevelingen

Accountantsaanbevelingen worden gedaan naar aanleiding van de jaarlijkse interim-controle en de controle op de jaarrekening. Deze controles worden per dienst uitgevoerd. Per dienst worden ook de bevindingen zoals deze door de accountant zijn gedaan gerapporteerd. Daarnaast adviseert de accountant op concernniveau; deze adviezen zijn eveneens in onderstaande rapportage opgenomen.

Niet alle bevindingen worden vermeld in het uiteindelijke controleverslag bij de jaarrekening. Dit heeft te maken met de door uw raad vastgestelde rapporteringtolerantie. Daarnaast worden de accountantsbevindingen die al zijn opgevolgd en afgemeld niet meer in dit document opgenomen. Om een snel inzicht in de voortgang van de aanbevelingen te verschaffen is de titel van de aanbeveling in kleur weergegeven. ■ staat voor afgehandelde aanbevelingen, ■ betekent dat afhandeling van de aanbeveling is gestart, ■ houdt in dat de afhandeling van de aanbeveling nog niet is gestart.

7.1 Concern

	Onrechtmatig verstrekte vergoedingen personeel
Advies	Uit de interne controle van het salarisproces is wederom gebleken dat in meerdere gevallen vergoedingen aan personeel onrechtmatig zijn uitbetaald. Dit betekent niet dat vergoedingen ten onrechte zijn uitbetaald, maar wel dat deze niet voldoen aan de interne/externe regels. Wij adviseren het college nogmaals:

functioneren, worden jaarlijks IC-plannen opgesteld waarin de controles op de AO/IC worden beschreven.

Wij verwachten geen afwijkingen in de voortgang van de IC-plannen in 2013.

5 Aanbevelingen Rekenkamer Commissie

De aanbevelingen van de Rekenkamercommissie zijn op dit moment afgehandeld.

	<ol style="list-style-type: none"> 1. de verantwoordelijkheden met betrekking tot de correcte aanlevering en controle van mutaties aan de regelgeving duidelijk vast te leggen, in te bedden in de procedures en toe te zien dat deze procedures worden nageleefd; 2. de interne controles op het salarisproces te intensiveren en in 2013 per kwartaal uit te laten voeren, zodat nog tijdig bijgestuurd kan worden.
Stand van zaken	<p>We hebben alle verantwoordelijken (vakdirecteuren, afdelingshoofden en teamleiders) opnieuw gewezen op het proces en de afspraken hierin. Daarnaast hebben we maatregelen genomen om het proces aan te scherpen. Verder hebben we de interne controle op het salarisproces geïntensiveerd door middel van aanvullende deelwaarnemingen.</p> <p>Omdat bovengenoemde maatregelen rond de zomer hebben plaatsgevonden, verwachten we pas in de tweede helft van het jaar verbetering.</p>

Ontwikkeling organisatie en eventuele reorganisatievoorziening	
Advies	<p>De reorganisatie van de gemeente Groningen krijgt steeds meer vorm. Door de reorganisatie ontstaat een situatie waarin wellicht sprake zal zijn van boventallig personeel, het uitgangspunt is echter om mensen van werk naar werk te begeleiden (geen gedwongen ontslagen). Wij hebben begrepen dat er een frictiebudget beschikbaar is gesteld ter dekking van de frictiekosten in de begroting 2013.</p> <p>Recentelijk is een nieuwe notitie verschenen van het BBV, welke nadere spelregels geeft betreffende de verwerking en bepaling van een eventuele reorganisatievoorziening. Uit deze notitie blijkt dat aan het vormen van een reorganisatievoorziening de volgende voorwaarden zijn verbonden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de gemeente moet een reorganisatieplan en/of besluit genomen hebben in het betreffende boekjaar; - het personeel moet over het plan en/of besluit zijn geïnformeerd; - de omvang van de verplichting moet op betrouwbare wijze kunnen worden geschat. <p>Wij adviseren het college om de gevolgen hiervan tijdig in kaart te brengen en zo nodig een voorziening te treffen in de jaarrekening 2013.</p>
Stand van zaken	<p>Met de accountant zijn we in overleg over een verplichting om bij de jaarrekening 2013 een reorganisatievoorziening te treffen. Op die manier worden verplichtingen en verliezen naar aanleiding van de reorganisatie zichtbaar in de balans (financiële positie) van de gemeente. We komen hier bij de jaarrekening 2013 op terug in onze verantwoording van het resultaat. In de opgave voor de begroting 2014 houden we overigens rekening met frictiekosten naar aanleiding van de reorganisatie. Ook hebben we een reserve beschikbaar voor flankerend beleid.</p>

Onderlinge vorderingen en schulden via interne rekeningen-courant	
Advies	<p>Tijdens onze controle hebben wij geconstateerd dat (nog steeds) niet alle onderlinge dienstverlening wordt verrekend via de rekening-couranten. Het gaat hierbij om dienstverlening op het gebied van belastingen en doorbelasting van rente (totaal circa € 15 miljoen ultimo 2012). Deze bedragen worden niet geëlimineerd en werken dus balans verlengend. Bovendien zijn deze bedragen niet (automatisch) onderling tussen diensten afgestemd, waardoor mogelijke verschillen niet zijn geconstateerd.</p>

	Wij adviseren het college om de naleving van de procedure voor intern verrekenen beter te monitoren, zodat alle onderlinge dienstverlening op eenduidige wijze wordt geregistreerd.
Stand van zaken	We hebben afspraken gemaakt op het gebied van intern verrekenen en zullen de procedure monitoren. Bij de samenstelling van de gemeenterekening zullen deze posten nadrukkelijk aandacht krijgen. We verwachten overigens dat we met de vorming van het SSC en de verdere integratie van dienstadministraties naar de gemeenteadministratie vanaf 2014 / 2015 verbeteringen zullen realiseren.

Implementatie nieuwe systemen en IT audit	
Advies	Op basis van de ervaringen in de afgelopen jaren bij de implementatie van nieuwe systemen en applicaties (Gouw Belastingen, Dafinci, Gouw voor de DAL-gemeenten en ook SIMS), adviseren wij het college invulling te geven aan IT-audit binnen concern control en de interne controle van de gemeente. Zowel bij de bestaande applicaties als bij de invoering van nieuwe systemen, kan IT-audit meer zekerheid geven over de betrouwbaarheid van de gegevensverwerking en ook bijdragen aan een efficiëntere interne controle.
Stand van zaken	Wij onderzoeken de wijze waarop we IT audit gaan invullen nader op het moment dat we de rol van concern control in de concernstaf en interne controle in het SSC verder gaan vormgeven. In de concernstaf hebben we rekening gehouden met control capaciteit voor informatie en automatisering.

Veel ontwikkelingen op fiscaal gebied vragen om meer fiscale control	
Advies	Wij adviseren u om, in het kader van genoemde fiscale ontwikkelingen, vorm te geven aan fiscale control binnen de gemeente, zodat daarmee de aandachtspunten van afgelopen jaren een structurele plek krijgen. Wij hebben inmiddels vernomen dat bij de oprichting van het SSC tevens aandacht wordt besteed aan een afdeling met fiscale specialisten. Dan kunnen wellicht ook de eerste stappen worden gezet richting het opzetten van een Tax Control Framework, waardoor met de Belastingdienst afspraken kunnen worden gemaakt rondom Horizontaal Toezicht.
Stand van zaken	We zetten een eerste stap door in het SSC specialisten op het gebied van fiscaliteiten onder te brengen. Deze zullen zich gemeente breed bezighouden met het loon, btw en (toekomstige) VPB plicht. Verder zullen we aandacht schenken aan de verdere ontwikkeling van fiscale control binnen de gemeente. Dit zal plaatvinden vanuit de nieuwe concernstaf. We zullen melding maken van relevante ontwikkelingen op dit punt. Deze aanbeveling dient samen te worden gezien met de aanbeveling Vennootschapsbelasting.

Beveiliging DigiD	
Advies	Naar aanleiding van beveiligingsincidenten rondom DigiNotar en DigiD is in 2012 het beveiligingsassessment rondom DigiD aangekondigd. Inmiddels is enige tijd verstreken en zijn diverse gemeenten en leveranciers van gemeentelijke websites gestart met het inventariseren van de impact van de norm van Logius. Ernst & Young maakte onderdeel uit van de pilot die door VNG en KING is georganiseerd om de impact van de norm te bepalen en is sindsdien actief betrokken bij diverse gemeenten en gemeentelijke leveranciers. We zien echter dat inspanningen momenteel nog achterblijven wat het risico met zich meebrengt dat gemeenten niet tijdig een assessment

	hebben laten uitvoeren. Wij adviseren u op korte termijn de werkelijke situatie te bepalen om vast te stellen waar u momenteel staat. Op die manier heeft u nog ruim de tijd eventuele verbeteringen door te voeren, voordat u zich laat toetsen tegen de norm. Hierbij adviseren wij u op korte termijn afspraken te maken met uw auditor.
Stand van zaken	Er is binnen de Gemeente Groningen een project gestart om de aanbevelingen die uit het assessment naar voren zijn gekomen uit te voeren. In overleg met de auditor is eveneens een kwetsbaarheden test uitgevoerd. De definitieve audit zal tussen 15 november en 15 december plaatsvinden. Het project verloopt volgens planning.

Vennootschapsbelasting	
Advies	<p>Uw gemeente is niet onderworpen aan de vennootschapsbelasting. In mei 2012 heeft de Staatssecretaris van Financiën in zijn "Notitie Belastingplicht Overheidsbedrijven" echter aangekondigd. Tevens heeft de staatssecretaris aangekondigd een consultatieronde te zullen houden in het kader van de vormgeving van de regeling.</p> <p>Wij raden u aan om in de komende periode de te verwachten impact van de voorgenomen wijzigingen in beeld te krijgen. Dit stelt u in staat, waar mogelijk, tijdig op de beoogde wijzigingen te anticiperen. Ook adviseren wij u een strategie te bepalen voor de behartiging van uw belangen tijdens de geplande consultatieronde van de staatssecretaris. Zo kan het bijvoorbeeld raadzaam blijken de juridische structuur of de wijze van financiering van uw gemeente en haar deelnemingen nader te beoordelen. Ook zal nadrukkelijk aandacht moeten worden geschonken aan de zakelijkheid van opbrengsten- en kostentoerekening tussen de verschillende activiteiten onderling.</p>
Stand van zaken	Zie stand van zaken bij het advies 'Veel ontwikkelingen op fiscaal gebied vragen om meer fiscale control'.

7.2 Concern Treasury

IBAN	
Advies	<p>Momenteel vindt de migratie plaats naar IBAN en betaalmiddelen die zijn gebaseerd op Europese standaarden in Nederland. Uiterlijk 1 februari 2014 moeten deze standaarden ingevoerd zijn. Het Nationaal Forum voor de SEPA-migratie constateert dat publieke instellingen, in tegenstelling tot elders in Europa waar publieke instellingen een voorbeeldfunctie vervullen, niet vroeg overgaan. Met name gemeenten zullen een extra inspanning moeten verrichten voor de overgang op IBAN, die momenteel nog erg achterblijft. Uit de migratiemonitor blijkt dat een substantieel deel van de gemeenten zijn planning nog moet bepalen. Wij willen u graag wijzen op de naderende deadline en het belang om de planning ten aanzien van de IBAN-implementatie te bepalen.</p>
Stand van zaken	<p>Na de impactanalyse van begin 2013 is sinds juni 2013 een SEPA projectgroep actief die de implementatie begeleidt. De projectgroep heeft als doel de bedrijfsprocessen en –systemen 'compliant' te maken aan de eisen die gesteld worden aan het betalingsverkeer in het kader van de invoering van SEPA. We hebben zowel de planning als de relevante systemen en risico's in beeld zodat we de standaarden op 1 februari hebben ingevoerd.</p>

7.3 DIA

Belastingen- steekproefsgewijze controle oninbaarheid	
Aanbeveling	Tijdens de interim controle is gebleken dat de steekproefsgewijze controle niet meer zichtbaar wordt vastgelegd. Advies is om dit wel te doen, zodat achteraf is vast te stellen dat deze controle heeft plaatsgevonden.
Stand van zaken	We hebben deze aanbeveling opgepakt en de controle wordt zichtbaar vastgelegd.

Vastlegging interne controles K&A	
Aanbeveling	De uitgevoerde interne controles door K&A worden onderbouwd met achterliggende stukken. Niet alle documentatie is direct beschikbaar in de interne controledossiers en tussen documenten is in beperkte mate sprake van onderlinge verwijzingen. De accountant adviseert de vastlegging van de interne controles te verbeteren.
Stand van zaken	Het advies is inmiddels opgepakt. Ook willen we hiertoe verbeteringen in de software aanbrengen, dit zal bij de start van het Shared Service Center plaatsvinden.

7.4 HVD

Kwaliteitsbeoordeling Wmo	
Advies	In het najaar 2011 is de procedure voor het beoordelen van de aanvraag Wmo gewijzigd. Het vier-ogen-principe is afgeschaft en hiermee is de functiescheiding en interne controle tijdens het proces vervallen. In plaats hiervan worden steekproefsgewijze kwaliteitscontroles ingevoerd waarvan periodiek rapportages worden opgesteld. Echter, hiervan is onduidelijk of sprake is van een formele fout of dat deze fouten leiden tot het onrechtmatig verstrekken van een Wmo-beschikking. Wij adviseren u om de rapportage over de kwaliteitscontrole aan te vullen met: <ul style="list-style-type: none">- de (financiële) omvang van geconstateerde fouten, inclusief een totaaloverzicht van fouten/onzekerheden;- de uitgevoerde herstelacties en de impact daarvan op de (financiële) omvang van de geconstateerde fouten.
Stand van zaken	De aanbevelingen zijn in 2012 in overleg met AO/IC gerealiseerd. De herstelprocedure die wordt gevolgd ter herstel van bij de controle blijvende fouten, is in 2013 ingegaan. De evaluatie van de nieuwe werkwijze is inmiddels ook afgerond. Naar aanleiding hiervan zal de kwaliteitscontrole op onderdelen worden bijgesteld. Wij beschouwen dit als een voortdurend proces.

7.5 iederz

Mutatiemogelijkheden in betalingsbestand	
Aanbeveling	Sinds de invoering van DaFinci blijkt het voor medewerkers van financiën mogelijk te zijn om het betalingsbestand in te zien en te muteren. Hierdoor bestaat de mogelijkheid dat gelden onrechtmatig worden onttrokken. Wij adviseren u dringend om na te gaan in hoeverre het mogelijk is om deze mutatiebevoegdheid te blokkeren. Aanvullend adviseren wij u om extra controles uit te voeren op de betalingen.
Stand van zaken	Deze bevinding is afgewikkeld.

Tekenen buiten mandaat om	
Aanbeveling	Bij de interne rechtmatigheidscontrole is vastgesteld dat in een aantal gevallen buiten het ondermandaat om is getekend. Wij adviseren u om het mandaatbesluit nog eens nadrukkelijk uit te dragen aan de gemandateerde werknemers. Door het mandaatbesluit aan de kaak te stellen wordt de bewustwording van de belangrijkheid van mandatering wellicht beter opgevolgd. Daarnaast adviseren wij te overwegen om de steekproef voor de rechtmatigheidscontrole uit te breiden om in voldoende mate vast te stellen in welke gevallen buiten het mandaat om is getekend.
Stand van zaken	Het ondermandaat 2013 is geactualiseerd, vastgesteld en nadrukkelijk uitgedragen aan de gemandateerde werknemers. De steekproef zal nog worden uitgebreid.

Controle facturering detacheringen	
Aanbeveling	Geconstateerd is dat onvoldoende interne controle plaatsvindt op de facturering van detacheringen. Het risico bestaat hierdoor dat opbrengsten worden misgelopen. Wij adviseren u om controle te gaan uitvoeren op de juistheid en de volledigheid van de facturering inzake detacheringen.
Stand van zaken	We houden hiermee rekening in de planning van onze interne controles.

7.6 Stadsbeheer

Analyse resultaten op de afvalstoffenheffing	
Advies	Wij zijn nog steeds van mening (gezien wederom een positief resultaat van 1 miljoen euro) dat het van belang is om de voorspelbaarheid van de baten en lasten voor afvalstoffenheffing (bij de begroting) te verbeteren, zeker ook omdat het hier een tarief betreft waarvoor maximale kostendekkendheid geldt. De voorspelbaarheid kan onder andere worden geanalyseerd door nacalculaties op te stellen. Hoewel het tarief op begrotingsbasis kostendekkend is, suggereren de positieve resultaten en de omvangrijke reserve dat wellicht sprake is van meer dan maximale kostendekkendheid van het tarief. Naar onze inschatting is dit een risico. Wij adviseren het college, evenals in voorgaande jaren, om de resultaten op afvalstoffenheffing nader te analyseren en maatregelen te treffen om in de toekomst grote resultaatseffecten te voorkomen. Omdat wij dit advies een aantal jaren hebben

	gegeven, zullen wij dit volgend jaar niet opnieuw herhalen.
Stand van zaken	Bij het opstellen van de begroting 2014 zal rekening worden gehouden met deze aanbeveling.

7.7 OCSW

Overgang onderhoud scholen naar schoolbesturen	
Aanbeveling	Het Ministerie van OCW werkt op dit moment aan een wetsvoorstel voor de overheveling van het buitenonderhoud in het primair onderwijs van de gemeente naar de schoolbesturen. De verwachting is dat schoolbesturen met ingang van 1 januari 2015 volledig zelf verantwoordelijk worden voor het onderhoud. In de bekostiging zullen zij daarvoor compensatie krijgen. Voor de schoolbesturen brengt dit kansen, maar ook zeker risico's met zich mee. Wij adviseren het college in het kader van dit wetsvoorstel op korte termijn een nulmeting te laten uitvoeren van de actuele onderhoudsstaat van de gebouwen en met de scholen in overleg te treden over de overdracht van de middelen inzake buitenonderhoud PO-scholen die de gemeente nog niet heeft besteed.
Stand van zaken	De 0-meting is in 2009 uitgevoerd. Conclusie: de staat van onderhoud is gemiddeld voor alle schoolbesturen goed. Het wordt een zogenaamde "koude" overdracht. De gemeentefondsuitkering wordt per 1-1-2015 teruggebracht voor Groningen met circa 1,5 miljoen. Dit geld gaat naar de schoolbesturen. Er vindt geen verrekening plaats (geen overgangsregeling) voor wat betreft de gereserveerde middelen; ook wordt geen relatie gelegd tussen de niet uitgegeven middelen inzake buitenonderhoud en het niveau van onderhoud en de gemeentelijke uitgaven daarvoor. Wel komt vanuit het rijk een vangnetregeling (met rijksmiddelen) om overgangsproblemen bij vooral de kleinere schoolbesturen op te kunnen vangen. Overleg met schoolbesturen zal na vaststelling van de nieuwe wetgeving en de uitvoeringsregeling worden gevoerd. Echter niet over de overdracht van middelen. Daarvan zal in de nieuwe regeling zoals het er nu voorstaat geen sprake zijn.

Invoering SIMS	
Aanbeveling	Wij adviseren u de IT-review op de werking van dit pakket zo snel mogelijk te laten afwikkelen, zodat een oordeel kan worden gegeven over de werking van het pakket en de geconstateerde bevindingen uit de interne controle.
Stand van zaken	De resultaten van de EDP audit worden afgewacht.

Bewaking termijnen subsidieverstrekingen	
Aanbeveling	Wij adviseren u om de subsidietermijnen volgens de algemene subsidieverordening d.d. 9 december 2011 goed te bewaken en dit te laten toetsen door de interen controle functionaris.
Stand van zaken	We hebben aanvullende maatregelen geïmplementeerd.

Verzelfstandiging muziekschool	
Aanbeveling	Wij adviseren u de financiële gevolgen van de verzelfstandiging / fusie tijdig te verwerken in de jaarrekening van de gemeente (op het moment van definitieve besluitvorming)
Stand van zaken	In de komende maanden zal gewerkt worden aan de ontvlechting van de

7.8 ROEZ

Kwaliteit informatievoorziening verplichtingenadministratie	
Aanbeveling	Onderzoek in hoeverre het gebruiksgemak van de verplichtingenadministratie in Dafinci verbeterd kan worden, zodat de procedures van de verplichtingadministratie wordt nageleefd. Waarborg de naleving van interne procedures en toets deze periodiek.
Stand van zaken	Om het gebruiksgemak van de verplichtingenadministratie in Dafinci te verbeteren is voor de trechter “werken” het besluit genomen door de concern systeem- en proceseigenaar om de toepasbaarheid van de module te verbeteren.

Projectbeheersing	
Aanbeveling	Onderzoek waarom de gestelde doorlooptijd van de ORF nog niet in alle gevallen gerealiseerd wordt en op basis hiervan maatregelen te nemen om de doorlooptijd te versnellen, zodat pas kosten worden gemaakt zodra een ORF is geautoriseerd.
Stand van zaken	Interne opdrachten worden geregistreerd in het planningsysteem en in het financiële systeem. De registratie gaat via digitale opdrachtregistratieformulieren (ORF-en). Het planningsbureau PCS analyseert periodiek de voortgang van de registraties aan de hand van normen. ORF-en met een te lange doorlooptijd worden daarbij nader in beeld gebracht. De analyse wordt in het Capaciteitsoverleg besproken. In dit overleg kan tot eventuele maatregelen worden besloten. Hiermee is deze bevinding afgehandeld.

Grondexploitatie (staat P)	
Aanbeveling	Maak periodiek een dwarsdoorsnede van alle projecten samen waarbij de werkelijke verkopen (inclusief opties) worden vergeleken met de geprognoseerde verkopen. Onderbouw de gevormde/te vormen voorzieningen toereikend en reken ze toe aan de verschillende grondexploitaties. Geef voor alle gronden in exploitatie, waarvan jaarlijks geen herziening wordt opgesteld, wat de reden aan waarvoor geen herziening wordt opgesteld. Stel vast dat voor de NIEGG een reël stellig voornemen tot bebouwing aanwezig is en dat is onderbouwd met een raadsbesluit en welk effect dit heeft voor de waardering van de NIEGG. Bij onvoldoende projectbeheersing bestaat de mogelijkheid dat risico's in projecten zich voordoen en dat deze vervolgens niet tijdig worden gesignaleerd. Dit betekent een extra last, zonder dat deze is geprognoseerd. In tijden van grote bezuinigingen is de voorspelbaarheid van de prognose van groot belang.
Stand van zaken	Vanaf 2013 wordt de directie per kwartaal geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de verkopen van gronden conform de aanbeveling. De werkelijk verkopen inclusief opties worden vergeleken met de geprognoseerde verkopen.

	Eind 2012 zijn uit de getroffen voorzieningen de tekorten op de grondexploitaties afgedekt. De omvang van de voorziening is per 31 december 2012 nihil. In 2013 worden de grondexploitaties herzien conform de hiervoor gestelde termijn. Daarnaast is bij de jaarrekening 2012 de NIEGG classificatie onderbouwd. In aanloop naar de 2 ^e voortgangsrapportage zal een update hiervan plaatsvinden evenals een actualisering van de waardering.
--	--

Controle project Meerstad	
Aanbeveling	Onderbouw de uitgangspunten rondom de verkoopverwachtingen met onderzoeken en laat hierop een second opinion uitvoeren, gezien de aanhoudende recessie en de tegenvallende verkopen. Hou rekening met het bepalen van het benodigde weerstandsvermogen aangezien het volledige risico voor de ontwikkeling van Meerstad bij de gemeente Groningen ligt. Door de aanhoudende recessie bestaat het risico dat uitgangspunten, met name verkoopverwachtingen, zich minder gunstig ontwikkelen dan verwacht. Dit betekent dat aanvullende verliesvoorzieningen moeten worden gevormd.
Stand van zaken	Op 27 februari 2013 heeft uw raad de grondexploitatie Meerstad 2012 vastgesteld. De risicoparagraaf biedt inzicht in de inschatting van de lopende en toekomstige risico's waaronder de verkoopverwachtingen. De uitkomsten van deze grondexploitatie worden meegenomen bij de bepaling van het benodigde weerstandsvermogen. Wij hebben de boekwaarde verlaagd met 25 miljoen euro en de getroffen voorziening voor tegenvallende verkoopopbrengsten van 5 miljoen euro maakt deel uit van het weerstandsvermogen. Wij volgen de marktontwikkelingen en de ontwikkelingen in Meerstad nauwgezet. Het aanbod van soorten en aantallen woningen is gebaseerd op de marktvrage. We treffen maatregelen om het gebied aantrekkelijker te maken en om de vindbaarheid van Meerstad te vergroten.

Subsidiebeheer	
Aanbeveling	Evalueer het pilotproject, subsidiebeheer Grote Markt, zodat de digitalisering van vervolprojecten verder geoptimaliseerd kan worden. Subsidies zijn een van de belangrijkste dekkingsbronnen binnen de exploitatieopzetten. Bij onvoldoende subsidiebeheer bestaat de kans op niet voldoen aan de subsidievoorwaarden waardoor (een deel van) de subsidie moet worden terugbetaald.
Stand van zaken	De accountant heeft afgelopen jaren verbeteringen geconstateerd in subsidie beheer en zal de bevindingen vanaf 2013 niet meer herhalen. In het 2 ^{de} kwartaal 2013 hebben wij het pilotproject digitaal subsidiedossier Grote Markt geëvalueerd.

Onrechtmatigheid	
Aanbeveling	Waarborg dat er maatregelen worden getroffen om zodoende de onrechtmatigheden in de toekomst te voorkomen. Analyseer in hoeverre de fouten uit het gemeente brede btw-onderzoek een incidenteel dan wel structureel karakter hebben. Het risico bestaat dat niet volgens de wet- en regelgeving wordt gehandeld, waardoor onrechtmatig wordt gehandeld. Daarnaast bestaat een fiscaal risico dat het onjuist toepassen van het btw-regime kan leiden tot naheffingen.
Stand van zaken	De directie wordt periodiek geïnformeerd over de voortgang en uitkomst van de interne controle. Aan de hand van de uitkomsten wordt gekeken of

	reparatie of structurele acties nodig zijn. PBI zal de aard van de fouten beoordelen in hoeverre incidenteel/structureel. Jaarlijks wordt een BTW-rechtmatigheidsonderzoek uitgevoerd.
--	--

Onafhankelijke positie PBI in relatie tot waardering gronden	
Aanbeveling	Beoordeel objectief op welke wijze kan worden gegarandeerd dat intern voldoende "checks and balance" aanwezig zijn ten behoeve van de waardering van gronden. In de huidige organisatievorm en financiële omstandigheden, bestaat het risico dat meer druk komt te liggen bij een onafhankelijke beoordeling van projecten door PBI.
Stand van zaken	Bij de invulling van de organisatiewijziging PIJOFACH zijn de aanbevelingen van de accountant meegenomen. Met name de plaats in de nieuwe organisatie van de 1 ^e en 2 ^e lijns-control heeft hierbij de aandacht.

Grondexploitatie Meerstad	
Advies	Wij adviseren het college te beoordelen in hoeverre de invoering van de vpb-plicht voor overheidsbedrijven nog invloed heeft op dit besluit en de huidige juridische structuur.
Stand van zaken	Op basis van de nu beschikbare informatie zijn wij van mening dat het wetsvoorstel geen directe financiële consequenties voor Meerstad heeft. Uit de huidige informatie valt te destilleren dat directe en indirecte overheidsbedrijven onder de VPB-plicht komen te vallen. De wijze waarop deze zijn georganiseerd maakt qua structuur dus niet meer uit. Wij zien daarom nu geen aanleiding om de juridische structuur van Meerstad te wijzigen.

Ontwikkeling woningmarkt	
Advies	De afgelopen jaren is gebleken dat met in de huidige economische situatie, gegeven de ontwikkeling in de woningmarkt, het inschatten van het marktrisico zeer onzeker is. Wij adviseren u daarom opnieuw dit marktrisico nauwlettend te monitoren, bij voorkeur door middel van specifiek en onafhankelijk marktonderzoek.
Stand van zaken	Op dit moment onderzoekt een extern bureau de kwantitatieve en kwalitatieve woningbehoefte.

Waardering overige NIEGG	
Advies	De afgelopen jaren is de waardering van het vastgoed vanwege de economische ontwikkeling steeds belangrijker geworden. Wij onderschrijven het belang van het interne voornemen om taxaties uit te voeren op de waardering van de overige NIEGG.
Stand van zaken	In de periode augustus-oktober zal de waardering van de NIEGG worden beoordeeld met behulp van de WOZ waarde. Daarnaast zal voor een beperkt aantal panden een interne taxatie uitgevoerd worden.

Waardering gronden	
Advies	Gezien de ontwikkelingen in de vastgoedmarkt, de aanhoudende recessie en de omvang van de grondposities adviseren wij u de waardering van de gronden het komende jaar kritisch te blijven monitoren.
Stand van zaken	Voor de bepaling van de waardering van de gronden zijn drie

	belangrijke factoren van belang. Enerzijds is de combinatie van de vraag naar en de kwaliteit van de te ontwikkelen woningen in relatie tot de v.o.n. prijs en anderzijds zijn dit de ontwikkeling van de bouwkosten en de opgenomen grondopbrengsten inclusies opbrengstijging in de grondexploitaties. Bij de herziening zal aan de hand van programma c.q. concrete uitwerking van plannen de grondopbrengsten in de grondexploitaties nader beoordeeld worden.
--	--

Herrubricering voorziening Volkshuisvesting	
Advies	De gemeente Groningen heeft diverse leningen verstrekt, waaronder leningen in het kader van de volkshuisvesting (€ 52 miljoen). Omdat de gemeente van mening is dat voor een deel van deze leningen het risico bestaat dat deze oninbaar zijn, is een voorziening getroffen van € 1,2 miljoen. Omdat administratief gezien de leningen zijn verstrekt door de dienst Treasury en de voorziening hiervoor wordt getroffen bij de dienst ROEZ, is de voorziening niet gesaldeerd met de leningen waar deze betrekking op heeft. Dit zou volgens de verslaggevingsregels wel moeten. Wij adviseren het college om voor de jaarrekening 2013 de presentatie van deze voorziening te wijzigen, zodat voldaan kan worden aan de verslaggevingsregels.
Stand van zaken	In overleg met concernfinanciën is afgesproken dat concernfinanciën dit punt opneemt met de accountant. Immers: het betreft twee verschillende kostenplaatsen in twee dienstadministraties. In het consolidatieproces jaarrekening 2013 zal de voorziening in mindering worden gebracht op de betreffende leningen. Hiermee zal de presentatie voldoen aan de verslaggevingsregels.

7.9 SOZAWE

Financiële rechtmatigheidsfouten BUIG	
Advies	Uit de interne rechtmatigheidscontrole is gebleken dat in veel gevallen fouten een repeterend karakter hebben (bijvoorbeeld het toepassen van inkomenskortingen). Voor het voorkomen en detecteren van deze fouten is nog onvoldoende beheersing aanwezig in het proces. SOZAWE heeft het voornemen om met ingang van nieuwe processen de interne controle op een andere wijze in te richten. Door een systeemgerichte controle uit te voeren, gebaseerd op een risicoanalyse, kan worden getoetst of de interne beheersingsmaatregelen in het uitkeringsproces toereikend zijn.
Stand van zaken	Voor wat betreft de nieuwe opzet van de controle maken wij per proces een risicoanalyse. Bij de vorming van het SSC willen we naar een uniforme aanpak en vastlegging van de interne controle. Hierbij maken we gebruik van specifieke controlesoftware. Het controleproces bij SOZAWE wordt hierbij als eerste onder de loep genomen. De implementatie van de software (1 ^e fase) vindt plaats in de periode mei-oktober 2013. Daarnaast worden ter voorkoming van de repeterende fouten relevante instructies geactualiseerd en onder aandacht gebracht van de betrokken medewerkers.

Interne controle inkoop trajecten	
Advies	Door IC is vastgesteld dat momenteel een adequate budgetbewaking op project niveau voor inkooptrajecten ontbreekt. Hierdoor is geen sturingsinformatie aanwezig waaruit de werkelijk bestede kosten ten opzichte van de begrote kosten blijken. Daarnaast bestaat onvoldoende inzicht in de verplichtingen, omdat de inkopen voor re-integratietrajecten en scholing voor klanten niet in Inkoopnet worden vastgelegd. Geadviseerd wordt, als onderdeel van de managementrapportage, per inkooptraject inzichtelijk te maken wat de werkelijke kosten ten opzichte van de bestede kosten zijn. Hierdoor kan per project tijdig worden bijgestuurd.
Stand van zaken	De feitelijke situatie is niet gewijzigd en daarmee blijft de aanbeveling van kracht. In de oorspronkelijke planning was rekening gehouden met invoering van budgetbewaking in GWS per 1 januari 2012. Vanwege uiteenlopende oorzaken is dit echter vertraagd en is de verwachting dat hiermee pas in de komende maanden kan worden gestart. Vanaf 1 april 2013 worden contracten en de bestedingen op een dusdanige manier in GWS geregistreerd dat het mogelijk is om meer betrouwbare prognoses af te geven en het budget te bewaken. Op dit moment zijn wij bezig om de uitkomst van de nieuwe vorm van registratie te beoordelen. Ook interne controle doet daarnaar onderzoek. Bij de interim controle door de accountant in september 2013 hebben wij daar meer duidelijkheid over.

Inschrijvingen UWV	
Advies	Wij adviseren het college om zo spoedig mogelijk, conform de Wet Werk en Bijstand, de cliënten te manen de inschrijving bij het UWV alsnog te doen en hierop actief te handhaven. Het ministerie heeft het afgelopen jaar het standpunt ingenomen dat het ontbreken van een dergelijke inschrijving niet meer kan worden gewogen als een formele fout, maar moet worden gezien als een financiële fout.
Stand van zaken	Een deel van onze WWB uitkeringsgerechtigden staat niet ingeschreven bij het UWV. Bij een nieuwe aanvraag wordt hierop door ons gehandhaafd. Echter als de inschrijfdatum bij het UWV verloopt, handhaven wij, uit oogpunt van efficiency, niet meer. Het ministerie vindt dit onrechtmatig en kan op grond hiervan financiële sancties treffen. Wij willen, samen met andere gemeenten, bewerkstelligen dat een klant ingeschreven blijft staan bij het UWV tot het moment dat hij geen uitkering meer ontvangt. Wij verwachten dit in de loop van 2013 met het UWV af te spreken en uit te voeren. Tegelijkertijd hebben wij een groep van 576 klanten aangeschreven om zich weer in te schrijven bij het UWV. Dit is een arbeidsintensieve methode gebleken omdat het in de meeste gevallen niet bij één mededeling aan de klant blijft. Van de genoemde groep van 576 hebben 361 personen een waarschuwing gehad. Uiteindelijk hebben 215 personen een korting van 5% op hun uitkering van juli gehad. Op korte termijn vindt evaluatie plaats van onze inspanningen en de effecten daarvan. Vervolgens kunnen we,

	indien noodzakelijk, stappen zetten om de overige klanten aan te schrijven, zeker als de automatische verlenging van de inschrijving bij het UWV op zich laat wachten.
--	--